

38-55

za naročnino,
za oglaseMesečna naročnina
25 Din, za inozem-
stvo 35 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček.
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglasi po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust

Št. 74

Izhaja vsak dan

V Ljubljani v nedeljo, dne 14. julija 1935

Rokopisov ne vračamo

Leto 1

Huda avtomobilska nesreča avstrijskega zveznega kancelarja

Kancelar dr. Schuschnigg ranjen, njegova soproga mrtva, sin lažje ranjen — Nesreče kriv voznik

Pariz, 13. julija. AA. Havas poroča z Dunaja: Zveznemu kancelarju dr. Schuschniggu in njegovi rodbini se je pripetila avtomobilska nesreča pri Ebelsbergu v bližini Linza. Dr. Schuschnigg je doživel pretres možganov, voznik njegovega avtomobila je hudo ranjen, dr. Schuschniggova soproga pa je podlegla ranam. Mislijo, da je voznik radi trenutne slabosti izgubil vodstvo nad volanom.

Dunaj, 13. julija. AA. DNB poroča: Zvezni kancelar dr. Schuschnigg je doživel danes popoldne v Ebelsbergu pri Linzu hudo avtomobilsko nesrečo. Dr. Schuschnigg je lahko ranjen, njegova soproga in voznik pa imata hude poškodbe. Poškodbe Schuschniggovega sina in policijskega uradnika so lahke. Berlin, 13. julija. DNB poroča: Podrobnosti o avtomobilski nesreči, pri kateri se je smrtno ponesrečila dr. Schuschniggova soproga, še niso znane. Mislijo, da bo šele preiskava dognala te podrobnosti. Stanje zveznega kancelarja in notranjega ministra dr. Schuschnigga, ki se nahajata v bolnici v Linzu, je relativno dobro. Smrt njegove soproge mu prikrivajo. Vsi člani avstrijske vlade še ne vedo za nesrečo, ker so nekateri izven Dunaja.

Pariz, 13. julija. Havas poroča: Soproga zveznega kancelarja dr. Schuschnigga je umrla od udarca, ki ga je došla pri padcu iz avtomobila. Truplo pokojnice so položili v kapelico v Ebelsbergu. Zveznega kancelarja dr. Schuschnigga pa so takoj prenesli v bolnico v Linzu. Vse kaže, da bo dr. Schuschnigg kmalu okreval, ker ima samo lahke poškodbe. Vlada je imela takoj sejo, na kateri je sklepala o pogrebu dr. Schuschniggove soproge. Mislijo, da se je nesreča pripetila zaradi trenutne slabosti voznika, ki je zaradi solnčarice izgubil vodstvo nad avtomobilom.

Posle bo vodil Starhemberg

Dunaj, 13. julija. Kmalu po nesreči je imela vlada sejo. O nesreči je bil takoj obveščen podkancelar knez Starhemberg, ki je na počitnicah v Benetkah. Vlada je pozvala kneza Starhemberga, naj se takoj vrne s posebnim letalom na Dunaj. Verjetno je, da bo podkancelar Starhemberg vodil državne posle, dokler kancelar Schuschnigg ne okreva.

Uradno poročilo

Dunaj, 13. julija. AA. Korbiro je izdal o avtomobilski nesreči zveznega kancelarja dr. Schuschnigga tole poročilo:

Zveznega kancelarja dr. Schuschnigga je na potu v kraj, kjer je hotel preživeti počitnice, doletela v bližini Ebelsberga pri Linzu huda avtomobilska nesreča. Iz dozaj še ne ugotovljenih razlogov, po vsej priliki pa zaradi tega, ker je voznik iznenada prišlo slabo, je kancelarjev avtomobil treščil v neko drevo. Zaradi silnega udarca je zvezni kancelar zletel iz voza, ostal pa je pri tem nepoškodovan in ga je zadel samo pretres možganov. Soproga zveznega kancelarja je bila ubita, njegov sin pa lahko ranjen. Od ostalih oseb, ki so bile v avtomobilu, je voznik hudo poškodovan in je v življenjski nevarnosti. Redar, ki je spremljal kancelarja, je lahko ranjen. Vzgojiteljica kancelarjevih otrok je ostala nepoškodovana. Kancelarja so prenesli v bolnico v Linzu.

Dunaj, 13. julija. AA. Vsak hip pričakujejo povratka zveznega podkancelarja kneza Starhemberga, ki bo opravljal dolžnosti kancelarja, dokler dr. Schuschnigg ne okreva. Na Dunaj so poklicali tudi ministra Feyta, ki je na počitnicah na Koroskem.

Linž, 13. julija. Tu potrjujejo, da zveznega kancelarja dr. Schuschnigga ni doletela nobena hujša poškodba. Od živčnega pretresa si je že opomogel, vendar na zahtevo zdravnikov še ne sme zapustiti postelje. Po vsej priliki bo kancelar šele jutri zapustil bolnico.

Dunaj, 13. julija. AA. Korbiro poroča iz Linza: Ravnatelj javne varnosti za Gornjo Avstrijo prof. Rewerter je izjavil o tragični smrti soproge zveznega kancelarja dr. Schuschnigga, da gre, kakor so dognale ugotovitve, za nesrečo

v pravem smislu besede in da za ta žalosten dogodek ni nobene osebne krivde.

Dunaj, 13. julija. AA. Po vesteh iz Linza še niso sporočili zveznemu kancelarju dr. Schuschnigg, da je njegova soproga umrla. Na zahtevo zdravnikov mu njegova okolica to vest še prikriva.

Podrobnosti o nesreči

Dunaj, 13. julija. O nesreči, ki je doletela državnega kancelarja dr. Schuschnigga, smo zvedeli tele podrobnosti:

Kancelar dr. Schuschnigg je odpotoval davi ob 9.30 z avtomobilom, v katerem so bili poleg njega njegova soproga, njegov devetletni sin, en agent in ena vzgojiteljica. Dr. Schuschnigg je potoval na Solnograško, kjer je hotel preživeti počitnice. V drugem avtomobilu so bili dr. Schuschniggovi spremljevalci podpolkovnik Bartl, orožniški major Kern in gardni oficir.

Ob 12.25 so oficirji kancelarjevega spremstva opazili, da je začel kancelarjev avtomobil, ki je pred njimi drvel s hitrostjo 80 km brez vidnega vzroka mahati na levo in desno in da je nato z največjo silo treščil v neko drevo.

Kancelarja je vrgel ta udarec z avtomobila na cesto, kjer je ostal brez zavesti. Dr. Schuschniggova soproga je udarila z vso silo z glavo ob krov avtomobila in smatralo, da je tu dobila smrtonosni udarec.

Oficirji dr. Schuschniggovega spremstva

mislijo, da je nastala katastrofa zato, ker je postalo vozniku hipoma slabo. To pa še ni dokončno dognano. Vzgojiteljica in agent sta ostala nepoškodovana. Dr. Schuschniggov sin je lahko ranjen na licu. Voznik je smrtno ranjen in je kasneje podlegel svojim ranam.

Zaradi udara je bencin eksploziviral in je nastal požar, toda člani spremstva so ga naglo pogasili.

Na kraju nesreče so takoj uvedli preiskavo, ki pa še ni mogla dognati pravega vzroka nesreče. Posebno vestno so pregledali cesto, ki pa je v pravilnem stanju.

Voznik je bil že zelo dolgo v službi dr. Schuschnigga in se je odlikoval s svojo vneto in hladnokrvnostjo. Smatrajo, da mu je hipoma prišlo slabo, da se je zaradi tega onesvestil in da je tako nastala nesreča. Pregledali so tudi avtomobil, kjer pa niso mogli najti nobene pokvare. Ne izključujejo pa neko nepravilnost avtomobila, ki jo morda niso opazili. Preiskavo je močno ovirala okolnost, da je voznik naglo podlegel ranam in da je avtomobil močno poškodovan.

Kancelarja dr. Schuschnigga in njegovega sina so takoj prepeljali v bolnico v Linz, posmrtno ostanke ge. Schuschniggove pa v mrtvašnico v Ebelsbergu.

Polkovnik Adam, komisar za propagando, je izjavil, da bo dr. Schuschnigg naglo okreval. Msgr. Matzingena, ki se slučajno nahajal v Linzu, so prosili, naj obvesti kancelarja Schuschnigga o smrti njegove soproge.

Abesinsko vprašanje čedalje ostreje

Odgovornost za eventualno vojno v Afriki je treba prisoditi Mussoliniju — Tudi Egipt na preži — V Italiji diši po smodniku

Washington, 13. julija. AA. Državni tajnik za zunanje zadeve Hull je odpotoval danes iz Washingtona v neko letovišče. Pred odhodom je ponovno sprejel novinarje in jim obrazložil stališče ameriške vlade napram italijansko-abesinskemu sporu. Uvodoma je dejal, da namerava svoj letošnji dopust preživeti v bližini Washingtona, tako da bi se vsak hip vrnil, če bi nastala potreba. Kar se tiče vzhodno-afriške afeje, si je mnogo prizadeval, da bi se italijansko-abesinski spor mirno likvidiral. V ta namen je imel pred včerajšnjim dva pomembna sestanka s francoskim in angleškim poslanikom. Zedinjene države pa zaenkrat ne nameravajo neposredno intervenirati v Rimu in Addis-Abebi, ker se spor tiče predvsem evropskih držav. Predsednik Roosevelt pa bo vsekakor jasno pokazal Italiji, da bo vsestransko moralno podpiral britansko akcijo za ohranitev miru.

Merodajni ameriški krogi smatrajo glede na to, da je treba vso odgovornost za eventualno vojno v vzhodni Afriki prisoditi Mussoliniju.

Tudi Egipt na preži

Kairo, 13. julija. AA. Angleški komisar v Egiptu sir Lamusson je zadnje tedne potoval po egiptskem zapadnem obmejnem ozemlju in kontroliral delovanje in položaj tankajšnjih angleških in domačih vojaških oddelkov. Egiptski listi se obširno bavijo s tem potovanjem, ki mu pripisujejo velik političen pomen. »Basire« poroča v zvezi s tem, da bo Velika Britanija v primeru italijansko-abesinske vojne izkoristila priliko, proglasiti v Egiptu obsedno stanje in bo poslala posebno vojaško ekspedicijo v severozapadno Abesinijo, da zasede vso deželo okrog Tsanskega jezera.

Palatinska garda proti Abesiniji

Rim, 13. julija. AA. Pred kratkim so dobili tudi oni italijanski državljani, ki služijo v vatikanski palatinski gardi poziv v redno vojaško službo. Odposlali so jih v vzhodno Afriko. V političnih krogih so se tedaj pričeli zanimati, kakšno stališče zavzema Vatikan napram italijanski vojaški akciji proti Abesiniji. Kakor poroča sedaj Transalpina, je papež v tej zadevi med drugim izjavil: Člani palatinske garde morajo izvršiti svoje dolžnosti kot dobri Italijani in zaradi tega ni potrebno zahtevati od italijanske vlade, naj z njimi posebno dobrohotno postopa.

Politični krogi so sedaj prepričani, da Vatikan odobrava italijansko akcijo v Afriki. Vsekakor bi večji vpliv Italije v Abesiniji omogočil katoliškim misijonarjem, da bi razvili v abesinskih deželah večjo delavnost.

V Italiji diši po smodniku

Milan, 13. julija. AA. Listi tudi danes intenzivno komentirajo govor britanskega zunanjega ministra ter do neke mere izražajo priznanje njegovim izjavam, da ima Italija kot velika sila pravico do kolonizacijskega in civilizatoričnega dela v Afriki, ter da je Abesinija storila Italiji krivico. Vendar pa odklanjajo sleherno mirno likvidacijo spora.

»Gazzetta del Popolo« pravi, da si mirne likvidacije ni mogoče tako enostavno zamisliti, kakor kažejo besede angleškega zunanjega ministra. Italija je prisiljena bojevati se proti Abesiniji, ker bi v drugačnem primeru morala imeti v svojih vzhodno-afriških kolonijah leta in leta večjo vojsko v stalni pripravljenosti.

»Corriere della sera« približa, da je morala Italija postati nezaupna in da zato

Današnja številka vsebuje:

Bolgarski zgled
Slovanska sloga
Srečanje grškega vojnega ministra in jugoslovanskega vojnega ministra v Ljubljani
Laskavo priznanje slovenskemu združenstvu
Beograjska zbornica o novem finančnem zakonu

Vreme

v naši državi dne 13. 7. 1935.

K r a j	Barometer	Temperatura najnižja	Temperatura najvišja	Pada-vine v m m
Ljubljana . . .	765.0	15	29	—
Maribor . . .	763.6	13	26	—
Zagreb . . .	764.7	16	29	—
Beograd . . .	763.6	12	25	—
Sarajevo . . .	766.0	6	25	—
Skoplje . . .	762.5	12	25	—
Split . . .	764.0	21	32	—
Kotor . . .	763.0	21	29	—
Rab . . .	764.5	17	—	—

Najvišje temperature veljajo, razen Ljubljane, za prejšnji dan.

Vremenska napoved

Dunaj: Pretežno jasno vreme. Možne so lokalne nevihte.

Novi Sad: Pretežno jasno vreme. Temperatura se bo znatno zvišala. Krajevne nevihte niso izključene. Solnce vzhaja ob 4.03 in zahaja ob 19.23.

Ob 2.45 se je kancelar Schuschnigg napolnil v Ebelsberg, kjer je ostal pri svoji mrtvi soprogi četrte ure, nato pa se je vrnil v Linz, kjer so ga obdržali v bolnici radi nadaljnjega zdravljenja. Dr. Schuschnigg je obiskal tudi svojega ranjenega sina.

Nocoj ob treh so prepeljali posmrtno ostanke dr. Schuschniggove soproge v Linz. Predsednik avstrijske države Miklas je odpotoval popoldne v spremstvu svojega osebnega tajnika v Linz. Člani vlade, ki se nahajajo na Dunaju, so se popoldne do treh zbrali pri finančnem ministru Burtschu, ki jim je poročal o nesreči. Minister za trgovino Stockinger, ki se nahaja na Semmeringu in minister Fey, ki je na Koroskem, sta se vrnila na Dunaj.

zanjo niso prepričevalne niti sentimentalne izjave ministra Hoarea o tradicionalnem prijateljstvu med obema državama.

Rim, 13. julija. Napadi Abesincev proti italijanskim kolonijam v vzhodni Afriki se neprestano ponavljajo. Po žalitvi italijanske zastave in izizvanju oficirjev in zastopnikov italijanskih oblastev in po napadih na vojaške oddelke so se ponovili tipični nastopi abesinskih oficirjev in rednih čet. Vsi ti incidenti kažejo, da ne gre za dejanja neodgovornih činiteljev, ne za slučajne nastope. Zaradi tega si ni mogoče raztolmačiti, zakaj zahteva abesinski cesar sklicanje sveta Društva narodov, ki naj uredi italijansko-abesinski spor. V političnih krogih pravijo, da bo zdaj Italija, ki je izžepala vsa redna diplomatska sredstva, in skušala na miren način izvesti prijateljsko pogodbo iz leta 1928, prisiljena seči po takih prisilnih ukrepih, ki bodo lahko zavarovali avtoriteto njenih predstavnikov proti Abesiniji.

Rim, 13. julija. AA. V zvezi z zadnjimi obmejnimi incidenti med italijanskimi kolonijami in Abesinijo piše list »Tevere«, med drugim, da je protitalijanska akcija v Abesiniji dosegla že tako mero, da je ni mogoče več prenašati. List se vprašuje, ali bi mogoče kdo zameriti Italiji, če se mora zaradi tega brigati bolj za svoje interese, kakor za Društvo narodov. Angleška vlada je priznala, da je Abesinija storila Italiji krivico. Priznati pa mora obenem, da zahteva sedanje stanje radikalno izpremembo. To bo Italija zdaj tudi storila, končuje list.

Addis-Abeba, 13. julija. AA. Abesinska vlada nima pojma o trditvah italijanskih listov, češ, da razširjajo v Addis-Abebi brošure s pozivom na vojno proti Italiji. Tu pravijo, da ta vest ne odgovarja resnici, ker dozdaj italijanska vlada še ni storila nobenega uradnega koraka v tem vprašanju.

London, 13. julija. AA. Listi poročajo, da je italijanska vlada naročila pri nekem podjetju v Južni Afriki pet tisoč ton zmrzlega mesa za svojo vojsko v Vzhodni Afriki. Naročila se bodo začela izvrševati meseca avgusta. Dobave bodo po v zmislu sklenjene pogodbe trajale do meseca oktobra.

Bolgarski zgled

Lelos je minulo petnajst let, odkar je Stamboljski uvedel na Bolgarskem splošno delavno dolžnost. Bilanca te delovne dolžnosti je nad vse razveseljiva, saj so bila v teh 15 letih na način dovršena ta dela: 112 km novih železniških prog, 256 km železniške proge je bilo razširjeno in popravljeno, 4157 km cest popravljenih, izvršena so bila nadalje razna dela na 5844 km proge, 2026 km cest je bilo nasulih z gramozom, 1047 km cest razširjenih, zgrajenih je bilo 713 novih mostov ter 1608 km novih osuševalnih kanalov, zgrajenih nadalje 62 km novih opornih zidov, 75 novih vodnjakov in 39 km vodovodov je bilo zgrajenih, sezidanih 32 enonadstropnih in 8 dvonadstropnih hiš, itd., itd. Poleg tega pa so bila izvršena še nekatera velika dela, tako 70 km dolgi in od 4 do 6 m široki obrambni nasip ob Donavi.

Pri vseh teh delih je bilo povprečno zaposlenih od 20 do 30 lisoč delovnih zavezancev, ki so dobivali vso oskrbo in 20 levov, (kar je manj ko 10 Din) na dan. Dežava je s temi deli prihranila skoraj 140 milijonov levov, kolikor bi ta dela več veljala, če bi jih izvršila brez uporabe zakona o delovni dolžnosti. Kot omembe vredno pridobitev je treba tudi omeniti, da se je zdravje vseh pri teh delih zaposlenih zavezancev zelo popravilo in da se je dvignil tudi njih moralni čut. Delovna dolžnost je bila torej uspešna na vsej črti.

Ne vidimo nobenega resnega razloga, zakaj ne bi podobne organizacije javnih del izvedli tudi v Jugoslaviji. Na eni strani zahteva veliko število brezposelnih naravnost po takšnem izvajanju javnih del, na drugi strani pa se tudi že tako množi število delamržečev, poklicnih beračev in sumljivih subjektov, da je treba tudi misliti na njih trajn ozaposlitev. Samo po sebi pa se razume, da je treba brezposelnice, ki so le po nesreči brez posla zaposlili drugače, kakor pa delamržeče. Brezposelni bi morali dobivati poleg polne oskrbe za sebe in svojo rodbino še plačo v denarju, dočim bi dobivali delamržeči samo hrano in brez vseh priboljškov. Poleg tega bi bilo tudi nadzorstvo nad delom in obnašanjem delamržečev mnogo strožje, da bi tudi vsak nepoučen mogel na prvi pogled videti razliko med onimi, ki delajo postojljivo in onimi, ki so obsojeni na prisilno delo.

Danes, ko so javna dela na dnevnem redu in tudi že v programu vlade, bi bil tudi pravi čas, da se lotimo bolgarskega vzgleda. Na eni strani moramo pri svojih skromnih sredstvih gledati na to, da veljajo ta dela čim manj, na drugi strani pa bi s temi deli dvignili tudi gospodarsko življenje.

V vsaki banovini bi bilo treba organizirati tekčne polke delovne armade in kakor kaže že lep vzgled dijakov, je v narodu dosti volje in smisla za takšen način izvajanja javnih del. Posebni gospodarski odbori bi morali v vsaki banovini prevzeti skrb za oskrbo teh delovnih polkov, država pa bi morala skupno z banovino poskrbeti za financiranje del, ki bi jih izvedli ti polki. Po potrebi pa bi se mogli ustanoviti podobni delovni polki tudi za okraje in občine.

Pri takšni organizaciji javnih del pa bi bilo zelo pomagano tudi našim brezposelnim duševnim delavcem, ki bi kol inženjerji, upravniki delavskih taborišč in podobno našli zaposlitev in zaslužek.

Posebno velika korist pa bi bila v moralnem pogledu. Marsikateri uboj, marsikateri zločin bi bil preprečen, če bi vsakemu delamržečemu in postopaču grozilo prisilno delomržečstvo in postopaču grozilo prisilno delo, in sicer pod pogoji, ki ne bi bili lahki. Danes pa je že tako, da je poklicni berač, pa celo kaznjeneč dostikrat mnogo na boljšem od poščenega človeka, ki je le po nesreči brez posla. Ni čuda, če se demoralizacija širi in če doživljamo vedno bolj kričeče dokaze posirovelosti in najbolj divjaskih zločinov. Treba zato enegačeno napraviti konec onim vzrokom te demoralizacije in od vseh teh vzrokov je postopaštvo najtežje.

V gospodarskem, državnem, finančnem in na zadnje še v moralnem pogledu bi bila podobna delovna obveznost, kakor je na Bolgarskem že 15 let uspešno v veljavi, dobiček. Res ne razumemo, zakaj je potem tudi ne bi uvedli.

Begunci iz Addis-Abebe

Džibuti, 13. julija. Iz Addis-Abebe in drugih večjih abesinskih mest je prispelo večeraj v Džibuti okoli 100 članov italijanske kolonije v Abesiniji. Med njimi je bilo tudi nekaj misijonarjev s skupino ameriških črncev.

Po proračunski debati bo parlament odgoden

Narodna skupščina se ponovno sestane 20. okt. — Seja finančnega odbora

Beograd, 13. julija. b. Kakor smo se informirali, se sestane Narodna skupščina k proračunski debati o predlož. zakonu za proračunske dvanajstine 18. t. m. Proračunska razprava bo menda po skrajšanem postopanju in bo trajala do 25. t. m., nakar bo zakonski predlog izročen fin. odboru senata v odobritev. Poslanci in senatorji bodo nato odšli na počitnice. Parlament bo nato šele 20. oktobra sklican k rednemu zasedanju.

Beograd, 13. julija. b. Danes dopoldne je bila seja fin. odbora. Predsedoval je dr. Marko Kožulj. Obravnaval se je proračun fin. ministrstva. V debato so posegli skoraj vsi člani fin. odbora in naglašali, da je število upokojencev preveliko, in kritizirali ustanovitev novih oddelkov v tem ministrstvu, kakor tudi vso našo monopolno politiko. Zahtevali so znižanje cen monopolnih predmetov, pri katerih država dela s 400%—600% dobičkom. Vžgalice stanejo n. pr. državo 20 par, prodaja jih pa po dinarju. Seja se je nadaljevala do 17.30. Potem je prišel na dnevni red proračun notranjega ministrstva. Oglasilo se je k besedi zelo mnogo poslancev iz opozicije.

Davčni predlogi

Beograd, 13. julija. b. Narodni poslanec Miloje Sokić je predložil več amandmanov k fin. zakonu. V enem izmed teh zahteva, naj se za siromašne smatrajo oni, ki ne plačajo več kakor 300 Din osebnega davka brez doklad na zemljiški in obrtni davek ter davek na kapital.

Napredovanja in namestitve

Beograd, 13. julija. b. Za šefa personalnega odelka v ministrstvu notranjih del je postavljen min. svetnik v 4. pol. skupini I. stopnje g. Stančo Masić. — Napredovala je v 5. skupino učiteljica na šoli za defektno deco v Ljubljani ga.

Pred obnovo diplomatskih odnošajev med Belgijo in Rusijo

Moskva, 13. julija. AA. Agencija Tas poroča, da sta si večeraj izmenjala ruski poslanik Potemkin in belgijski poslanik D'Estroi v Parizu pismi, ki določata obnovo diplomatskih odnošajev med obema državama. Belgijski poslanik je sporočil g. Potemkinu, da je belgijska vlada po razgovorih, ki so se vršili poslednje tedne, pripravljena vzpostaviti normalne diplomatske odnose s sovjetsko Rusijo in imenovati svojega poslanika v Moskvi. Nadeja se, da se bodo obnovili prijateljski odnošaji med Rusijo in Belgijo, posebno še pa, da se bodo povoljno razvili medsebojni gospodarski odnosi. Poslanik Potemkin je v svojem pismu odgovoril belgijskemu poslaniku v imenu sovjetske vlade, da je bilo sporočilo sprejeto z zadovoljstvom in da bo ruska vlada storila vse, da tudi v odnosu z Belgijo utrdi mir in omogoči nov razvoj prijateljskih in gospodarskih odnošajev med obema državama.

Tifus v Rimu

Epidemija tifusa se v Rimu vedno bolj širi. Bolezen je zahtevala že več ko 100 človeških žrtev. Obolelo pa je doslej nad 3000 ljudi. Zaradi tega so oblasti izdale vse mogoče odredbe, da se bolezen čimprej zatre. Tudi v Vatikanu so bile izdane odredbe, ki naj preprečijo, da se bolezen ne razširi še v papeški državi.

Angleški poslanik pri Vatikanu Charles Wingfield je bil premeščen v Lizabono.

Nad Valencijo in okolice je divjal večeraj strašen ciklon, ki je popolnoma razdejaval vas Fuentes de Val de Pero. Le cerkev je ostala kolikor toliko nepoškodovana. 1500 ljudi je ostalo brez strehe. Ves promet je onemogočen, tako da se razvija reševalna akcija le z velikimi težavami. Neka žena je bila ubita, okrog 10 drugih oseb pa je bilo težko ranjenih.

Potres v Romuniji in na Bolgarskem

London, 13. julija. AA. Reuter poroča iz Bukarešte: Po vsej Romuniji so čutili potres.

Solija, 13. julija. AA. Bolgarska brzojavna agencija poroča: Davi ob 2.41 so aparati tukajšnje potresomerske postaje zabeležili potresne sunke v daljavi 260 km. Sunki so bili dokaj

Trst, 13. julija. Semkaj je prispelo nekaj vojakov iz Eritreje na dopust. Vojaki pripovedujejo, da je v Ital. kolonijah strahotna druginja. Liter vina stane 12 lir, 1 liter vode 5 lir. Že po dveh dneh dopusta pa so oblasti vojake pozvale nazaj.

Stefanija Gruden. — Postavljena sta za sodna pristava pri okrožnem sodišču v Celju g. Jereb Bogdan, pri sreskem sodišču v Celju pa g. Josip Polec. Za sodn. pripravnika pri okrožnem sodišču v Novem mestu je postavljen Zupan Anton, za sodn. pripravnika pri okrožnem sodišču v Celju pa Jereb Miha. Prestavljen je od okrožnega sodišča v Novem mestu k okrož. sodišču v Ljubljani sodni pripravnik Stanko Klavs, od celjskega okrožnega sodišča k ljubljanskemu okrožnemu sodišču pa dr. Dušan Kraigher.

Predsednik vlade na Bledu

Beograd, 13. julija. b. Nocoj potuje predsednik vlade dr. M. Stojadinović na Bled, kjer se bo sestal s podpredsednikom grške vlade gen. Kondilison, ki se je mudil v zvezi z vprašanjem restavracije monarhije na Grškem sedaj več časa v Italiji.

Potres v naših krajih

Beograd, 13. julija. AA. Davi ob cni uri šest minut in deset sekund so v potresomerskem zavodu na Tašmajdanu zabeležili začetek potresa v daljavi 290 km vzhodno od Beograda. Največji prigib zemlje v Beogradu je bil ob cni uri 7 minut in 6 sekund in je znašal 38 mikronov z valovno periodo 4 sekund. Konec potresa je bil ob 1.30. S tem potresom se pričinja vrsta slabjših potresov na vzhodnem obronku južnih Karnatov v karpatško-balkanski kolini.

Intervencija zaradi pevke Mezetove

Beograd, 13. julija. b. Narodni poslanec Karl Gajšek je vložil na prosvetnega ministra pismeno vprašanje glede odpusta članice beograjske opere gđe. A. Mezetove. Zahteval je pojasnila, zakaj je bila odpuščena ta tako znana in priljubljena umetnica, ki je vživala toliko priznanja in simpatij med beograjskim občinstvom.

Šibki. Čutili so jih po vsej severni Bolgarski tik do Sofije, zlasti pa v severovzhodni Bolgarski. Dozdaj še ni poročil o kakšni škodi.

Litvinov pride v Prago

Prager Tagblatt poroča, da je češkoslovaška vlada povabila ruskega komisarja za zunanje zadeve Litvinova na obisk v Prago. G. Litvinov je sprejel vabilo, ki mu ga je izročil češkoslovaški poslanik v Moskvi.

Italija—Grčija

Rim, 13. julija. AA. Grški podpredsednik vlade in vojni minister general Kondylis je bil večeraj dopoldne sprejet v avdienco pri italijanskem kralju v San Rossoru. Politični krogi pripisujejo tej avdienci poseben pomen, enako tudi razgovorom, ki jih je imel general Kondylis z Mussolinijem, o katerih vsebini je službeni komunikacije kratko poudaril, da so se nanašali na ojačanje prijateljskih odnošajev med Italijo in Grčijo.

»Giornale d'Italia« se danes obširno bavi z italijansko-grškim sodelovanjem v vzhodnem delu Sredozemskega morja, kjer imata, kakor pravi list, obe državi iste interese. »Lavoro Fascista« pravi med drugim, da so se likvidirali vsi nesporazumi, ki so se zadnje čase pojavili med Italijo in Grčijo. Italija je vedno zavzemala lojalno stališče napram grškim notranje političnim dogodkom. Takšno stališče je zavzela tudi sedaj, ko je nastalo vprašanje o obnovi grške monarhije. S posetom generala Kondilisa so se hkratu prenehale tudi vse govorice, da Italija podpira Venizelosa in njegove pristase.

Vročina v Ameriki

Val vročine se je razširil iz zapadnih tudi že na vzhodne ameriške države. V zadnjih 24 urah je umrlo v newyorški in sosednjih državah 18 ljudi za solnčarico.

Polkovnik Dreyfuss je umrl

Tu je večeraj po dolgi bolezni preminul polkovnik Dreyfuss. Doživel je 75 let. Kakor znano, je bil polkovnik Dreyfuss leta 1894, ko je bil kapetan, obtožen, da se je zapletel v neko špijonažno afero. Bil je obsojen na težko ječo in so ga poslali na Hudičeve otoke. Njegovi prijatelji pa so doslegli, da je bil proces obnovljen in leta 1906. je bil Dreyfuss rehabilitiran.

Politični utrinki

Resolucija Jugoslovanske narodne stranke

Odbor Jugoslovanske narodne stranke za Slovenijo je razpravljal pod predsedstvom dr. Potokarja in v prisotnosti člana stranke iz izvršnega odbora, bivšega narodnega poslanca g. dr. Metikoša Milana ter ob navzočnosti odbornikov iz vseh srezov Slovenije in je na svoji seji v Ljubljani dne 13. julija 1935 o političnem položaju v državi, zlasti še v Sloveniji soglasno ugotovil:

Stoječ na načelu, da je samo dober Slovenec, dober Hrvat in dober Srb dober Jugoslovčan, poudarjamo, da je pravilna rešitev političnih, gospodarskih in socialnih vprašanj mogoča samo ob popolni enakopravnosti vseh državljanov.

Odklanjamo vsako politično formacijo, ki bi stremela v svojem delovanju za tem, da se onemogoči pravična borba političnih grup za pravilno rešitev hrvaškega in slovenskega vprašanja, ki se moreta rešiti le po načelu popolne enakosti in enakopravnosti.

Vsi soglasno sprejeti sklepi se odpošljejo vodstvu stranke z naročilom, da upošteva splošni težki položaj v vsej državi, predvsem pa v Sloveniji.

Poslanec dr. Svetislav Popović demantira, da bi nameraval ustanoviti svoj poslanski klub. Vzdržuje pa se vest, da namerava neopredeljeni poslanci ustanoviti lasten klub.

Splitska obrtniška zbornica je poslala predsedniku vlade spomenico, v kateri zahteva ustanovitev gospodarskega sveta.

Posl. Dako Makar je vstopil v Jevtičev klub. Aca Stanojević je pozval vse pristase radikalne stranke, da začno z ustanavljanjem stranknih organizacij šele potem, ko bo stranka prijavljena in njeno delovanje od notranjega ministra dovoljeno.

Shodi opozicije

Beograd, 13. julija. b. Za jutri je napovedanih mnogo političnih shodov, ki jih priredijo voditelji opozicije.

Obisk v Sinaji

Bukarešta, 13. julija. AA. Nj. kr. Vis. knez-naměstnik Pavle je sprejel danes dopoldne v Sinaji v avdienci romunskega zunanjega ministra Titulesca. Avdienca je trajala polni dve uri.

Nj. kr. Vis. knez-naměstnik Pavle je nato prisostvoval intimnemu kosilu v kraljevskem dvorcu Pelešu. Kosilu so prisostvovali tudi člani spremstva. Po kosilu sta se Nj. Vel. kralj Karol in Nj. kr. Vis. knez-naměstnik Pavle napotila v Breazo, kjer sta prisostvovala vajah organizacije »Streserjev«.

Po povratku v Sinajo je Nj. kr. Vis. knez-naměstnik Pavle vnovič sprejel zunanjega ministra Titulesca in z njim nadaljeval dopoldne načeti razgovor.

Sofijske slavnosti

Sofija, 13. julija. Prvi nastop Sokolov in Junakov, ki je bil napovedan za večeraj popoldne, so morali zaradi nekih tehničnih razlogov odgoditi na danes. Snoči se je vršila na trgu Aleksandra Nevskega manifestacija slovenskega Sokolstva, na kar so jugoslovanski Sokoli položili venec pred spomenik Vasilija Levskega, apostola bolgarske svobode in nezavisnosti. Po tej poklonitvi so se zbrali junaki in Sokoli v povorko, ki je z bakljami odkorakala skozi mesto. Na ulicah so se gnetle množice ljudi, ki so s silnim navdušenjem pozdravljale Junake in Sokole in vzklikale bratstvu južnih Slovanov.

Sofija, 13. julija. Nj. Vel. kralj Boris je sprejel večeraj v avdienco člane glavnih odborov saveza SKJ, COS, poljskih in ruskih sokolskih organizacij ter saveza bolgarskih Junakov. Voditelje jugoslovanskega Sokolstva je predstavil kralju bolgarski notranji minister in predsednik saveza Junakov general Atanasov.

Šahovski turnir

Beograd, 13. julija. b. Danes so se v okviru šahovskega turnirja za prvenstvo Jugoslavije igralo samo prekinjene partije. König je remiziral s Trifunovićem, Bröder je premagal Filipovića, dr. Drezga — Kalabarija, Pirc — Petrovića, dasi je po prekinjeni partiji izgledalo, da bo prišlo do remija. Pirc je danes remiziral tudi z Avirovičem, Kostić pa s Trifunovićem, König je v lepi igri premagal Kalabarija. Nerešeni sta ostali le dve partiji: med Nedelj-kovičem in Kalbarjem in med Totom Schreiberjem. Sedanje stanje je: Kostić 5, Pirc in König po 4 in pol, Trifunović 4, Schreiber 3 in pol (2), Vuković 3 in pol, Nedeljkić 3 (1), Tomović 3, Bröder 3, Astaloš 2 in pol, Tot 2 (1), Filipović in Drezga 2, Petrović in Avirović po 1 in pol, Kalabar pol (1).

Prejeli smo iz sokolskih vrst

Slovanska sloga

Danes, ko je velik praznik vseh slovanskih bratstva, danes, ko Sofija družijo vse slovanske brate Sokole in tako manifestira celemu svetu slovansko slogo — naše domače časopise sploh ne omenja, ali pa se samo bežno spominja slovanskih dni v Sofiji. Zato pa tem živahnje meša domačo godljo ter tako manifestira proglas sedanje vlade pomirjenja. Zilavi so zlasti padli na našega brata dr. Marušiča. Časopise kar teknuje, katero bo bolj zastudilo in oblatilo voditelja treznih Slovencev-Jugoslovancev. Sirokoustijo se, da je bil br. dr. Drago Marušič slovenski minister. Dovoljujemo si vprašati, od kdaj je ta resor v Jugoslaviji? Kolikor vemo, tega resora sploh ni in dejstvo je, da je bil brat dr. Drago Marušič minister za socialno politiko in narodno zdravje, ne le Slovencev, temveč vseh Jugoslovancev.

Ako pa sprejmemo tezo, da je br. dr. Drago Marušič zastopal samo Slovence, kot minister kraljevine Jugoslavije, potem sledi nujno, da je bil brat dr. Drago Marušič tudi kot prostovoljec Aleksandrove vojske zastopnik onih Slovencev, ki so med vojno kričali: »Srbe na vrbe!«, »Deutschsprechen!« itd. itd. ter ovajali avstrijskim oblastem jugoslovansko orientirane Slovence. Toda to bi bila gotovo prevratna čast za brata dr. Drago Marušiča, kajti v dobrovoljskih četah Aleksandrove armade so stali še drugi bratje Sokoli in omladinci, ki so zavezno pograbilo Aleksandrove puške v prepričanju, da je le v njegovi zmaga svoboda — ne samo Srbov, temveč vseh Jugoslovancev.

Pisanje naših domačih časopisov je neokusno, neopravičeno, brez vsake podlage in tudi že dolgočasno, zato smatramo mi Sokoli, nositelji jugoslovanskega bratstva in sloga, napade na našega brata in dobrovoljca dr. Drago Marušiča kot podzavesno izživljanje najnižjih instinktov, ker jim manjka vsaka razsodnost. S tem smo končali polemiko z domačimi listi v zavezi, da se s takimi »senzacionalnimi odkritji« o br. dr. Drago Marušiču ne gradi, ne utrjuje, pa tudi ne ruši Aleksandrovo Jugoslavije, ki jo čuvajo strožno neokrnjene armade Sokolov. Zdravo! Čuvajmo Aleksandrovo Jugoslavijo!

Podzemski rov so odkrili

Kamnik, 13. julija.

Ves Kamnik je po koncu in poln ušibani, kakšne tajnosti so se v starih časih godile nad zemljo in pod zemljo tega prijaznega mesta.

Ko so namreč večerj popravljali zid pred predorom industrijskega tira, ki polje s koldvora Kamnik-mesto v smodnišnico, so meter pred predorom odprli skrivnostni rov. Ves je lepo vsekan v lapor in nekako 150 cm visok ter kakih 50 cm širok. Seveda se je zbralo takoj polno radovednežev in otroci so v rov prodrli tako daleč, da so se njih glasovi čuli le še nejasno. Ljudje mislijo, da je rov še iz za časa pravljic Veronike, drugi pa spet sodijo, da je bilo po tem v skalo vsekan hodnik zvezano mesto z gradom Zaprice. Danes bo posebna komisija kamniških strokovnjakov napravila v rov ekspedicio ter ga preiskala in določila njegov namen in pomen.

Tekstilna industrija na IV. Mariborskem tednu

Maribor, 13. julija.

Nikdo ne bo oporekal, da Maribor ni eno najvažnejših industrijskih središč v naši državi. Seveda se industrija poveljnega Maribora bistveno razlikuje od predvojne. Pod vplivom jugoslovanskega industrijskega protekcionizma ter ugodnih elektrifikacijskih razmer se je v Mariboru najvišje razvila tekstilna industrija, katere predvojni Maribor ni poznal. Med največje spadajo tekstilna podjetja: Doctor in drug (tkalnica, predilnica in apretura), Hutter in drug, Mariborska tekstilna tvornica, Barvarna in apretura Ehrlich v Jezdarski ulici, Thomova tovarna svilenih tkanin v Minski ulici, Schenskega tkalnica, barvarna in apretura v Linhartovi, Marko Rosner, Jugotekstil in Jugosvila. Vsa omenjena podjetja bodo razstavljala svoje tekstilne izdelke tudi na letošnjem IV. Mariborskem tednu, tako da bo ta prireditelj dobila res značilno industrijsko obeležje.

17 konkurzov in 21 prisilnih poravnay

Splošna državna statistika objavlja uradno, da je bilo meseca junija t. l. 17 stečajev in 21 prisilnih poravnay izven stečaja. Po posameznih banovinah se razdele tako (prvo število pomeni stečaj, drugo pa prisilne poravnave): vardarska 1 (0), vrbaska 0 (0), dravska 3 (8), drinska 0 (2), dunavska 1 (2), zetska 2 (1), moravska 2 (0), primorska 0 (2), savska 5 (6), področje uprave mesta Beograda 3 (0).

Lani je bilo v istem mesecu 26 stečajev in 39 prisilnih poravnay izven stečaja. Po banovinah so bili razdeljeni tako: vardarska 3 (2), vrbaska 0 (2), dravska 2 (9), drinska 3 (1), dunavska 2 (7), zetska 1 (1), moravska 2 (2), primorska 3 (0), savska 8 (11), področje mesta Beograda 2 (4).

Slovanski kurz v ljubljanski operi

Razgovor z direktorjem Mirkom Poličem

Ljubljana, 13. julija.

Ob zaključku gledališkega dela v naši drami smo prinesli poročilo že pred tednom, danes pa smo se obrnili na direktorja našega opernega gledališča g. Mirko Poliča in ga prosili za izjavo o delu in uspehih v pretekli sezoni in o izgledih za prihodnjo sezono.

Živahno ustvarjanje kljub težočam

Gosp. direktor nam je pripovedoval: Minula sezona zaznamuje vkljub občutnim motnjam v delu (zlasti zaradi posebno hudih obolenj med osebom) zelo živahno ustvarjanje naše opere. Novo postavljenih dela so bila tako v glasbenem kakor v sceničnem oziru tako skrbno pripravljena, da ni mogla njihovim izvedbam prigo-

varjati niti še tako nenaklonjena kritika. Če se že vpoštevata, da je bilo vsega skupaj 12 opernih ter 5 operelnih novosti, to je skoraj po dve na mesec, je to uspeh, ki ga ni mogoče zanikati. Pri tem pa so prišla na vrsto tudi prav težka dela kot n. pr. Hovansčina, Francesca da Rimini, Petruška, Stirijske grobnice itd., ki zahtevajo izredno velikega študija.

202 predstavi in dva koncerta

Popolnih novitet je bilo 10 (v oklepaju število izvedb) Musorgskij: Hovansčina (9), Odak: Dorica pleše (7), Kozalski: Zemruda (5), Krstna predstava: Stravinski: Petruška (5), De Fala: Kratko življenje (5), Zandonai: Francesca da Rimini (5), Wolf-Ferrari: Stirijske grobnice (13), Beneš: Sveti Anžon, vseh zaljubljenih patron (21), Strauss: Zdrav vam eno zaigram (11), Stolz: Izgubljeni valček (8).

Na novo postavljenih in delno predelanih del pa je bilo 7, in sicer: Hoffmannove pripovedke (11), Mignon (9), Faust (3), Gorenjski slavček (2), Boeccaccio (12). Od bajke do bajke (4).

Izmed repriz, ki so bile tudi deloma osvežene je g. direktor navajal: Traviato (9), ki je doživela svojo 25. predstavo, v novi postavitvi. Prodano nevesto (4), v kateri so nastopili kot gostje Zikova, Hala, Križaj; Manon (5), v kateri sta gostovala Burdino in Piccaver, Tosca (3) z gosti: Majdičev, Mitrovičev in Zikovo; Jenufa (5); Trubadur (2) z gosti: Majdičev, Oljekopova in Adrianov; Carmen (6) z Mitrovičev, Bourdinom in Rijavecem; Parsifal (3), ki je ob evharističnem kongresu dosegel svojo 10. predstavo v Ljubljani. Vsega je opera v minuli sezoni absolvirala 202 predstavi in dva koncerta (komemorativni po blagopok. kralju Aleksandru).

Vodja romunskih zadrug prof. Mladenac v Ljubljani

Laskave izjave o slovenskem združništvu

Ljubljana, 13. julija.

Včeraj sta prispela v Jugoslavijo ugledna zastopnika romunskih zadrug, profesor bucarskega vseučilišča dr. Gromoslav Mladenac in podnačelnik romunskega kmetijskega ministrstva Jovan Naum, ki sta oba znana odlična romunska zadrugarja. V petek sta obiskala vse odlične zadruge in ustanove, zvečer pa so imeli odlični pionirji za združništvo svečano združniško večerjo pri Savezu nabavljajnih zadrug, na katerem jih je pozdravil predsednik Miloš Štibler. Prof. Mladenac je na večerji, ki so jo priredili naši zadrugarji v čast visokemu gošču, ugotavljal potrebo po združniškem delu vseh bližnjih sosedov — vseh balkanskih držav za ustanovitev balkanske združne zveze.

Danes popoldne je bil v Unifonu prijeten združniški sestanek, na katerem se je razvil razgovor o pomembnosti zadrugarskega dela za narod. Sestanek so se udeležili vsi naši odličnejši zadrugniki: za Zvezo slovenskih zadrug g. Schauer, za Združeno zvezo g. Kralj, predsednik kreditnih zadrug direktor Reisner, predsednik nabavljajnih zadrug državnih železnice svetnik Mirko Punčuh in odbornik Črček, za Nabavljajno zadrugo državnih uslužbencev sodni svetnik Žigon, član Upravnega

— Kakšni so izgledi za prihodnjo sezono?

— Prihodnja sezona ne obeta biti slaba. V času splošne depresije se taka oznaka lahko smatra za pozitivno. Predvsem moram poudariti, da bo z angažiranjem gđ. Oljekopove, odlične pevke res izrednih kvalitet izpolnjena občutna vrzel, zaradi katere je v poslednjih sezonah bilo delo v operi čisto najresnejše ogroženo. Poleg nje si namerava uprava zagotoviti še nekaj novih moči. Ker pa tozadevna pogajanja še niso zaključena, ne morem o tem še ničesar poročati. Od dosedanjih članov nam odhaja v Zagreb naš Marjan Rus, ki se je doslej tako uspešno uveljavil v mnogih važnih partijah. Namerava pa s čestitim gostovanjem ostati še nadalje v najožjem stiku z našo opero.

— Kakšen repertoar nam obetate za novo sezono?

— Repertoarni načrt za prihodnjo sezono še ni definitivno. Vrhijo se še posvetovanja o tem, kako bi vzile finansijskim težavam ohranili dosedanja slovanski kurz. Uprava je skušala vedno doslej kljub manjši verjetnosti finančnega uspeha izpolniti vsaj do polovice svoj repertoar iz jugoslovanske in slovanske glasbene kulture. Minulo sezono smo imeli 12 slovanskih del (od teh 4 jugoslovanska) od 33 izvajanih, kar je še vedno lepo razmerje. Vendar ne moremo prezreti dejstva, da je cela vrsta odličnih slovanskih del, ki tvorijo pri drugih slovanskih operah osnovni repertoar, šla preko našega odra ob skoraj popolnem nezanimanju našega občinstva. Naj navedem tu nekaj primerov: Smetana: Dalibor, Libuša; Dvořak: Rusalka; Förster: Eva, Novak: Luzerna, Janaček: Katja Kabanova, Moniuszko: Halka, Rožicki: Eros in psihe, Rimski-Korsakov: Sneguročka, Črepnin: Ol-ol, Stravinski: Oedipus rex, itd. Tudi dela, ki zaznamujejo nekaj dolgotrajnejši uspeh kot n. pr.: Píkova dama, Onegin, Knez Igor, Boris Godunov, Jenufa, Košana itd., ga dolgujejo bolj vztrajnosti opere, ki bi vsekakor rada ustvarila pogoje za slovanski repertoar, kot pa zanimanje občinstva. Da, še celo »Tri oranže«, ki so vzbudile pri prvi izvedbi pravo senzacijo, so pri drugi bolj in popolnejši klavirno usahnile! Ni čuda, če se ob takih dejstvih pojavljajo predlogi, naj bi se forsiranje slovanskega repertoarja začasno opustilo. Na izvedbo čakajo še prekrasna dela kot n. pr. Dvořakov Jakobin, Dimitrij, razna dela Smetanova, Fibichova, Janáčkova itd. Na Musorgskega Soročinski sejem, Zenitev; Rimskega Satko, Kiteš; Čajkovskega Mazeppa; Lisinskega Porin itd. Za muzika same zapeljivosti, za blagajno pa... Mogoče bi moderna ruska produkcija bolje uspevala. Poskusili bomo (ako pridemo do materialov, ki jih zunan iščemo že tri leta) mogoče s Soštakovičem (Lady Macbeth) ali Korčmarevčin (Soldat Ivan). Iz ostale slovanske literature prihajajo v poštev mogoče Martinu (Igre o Martinu), Karel (Boža smrt), Jeremijaš (Bratje Karamazovi). Iz jugoslovanske morda nova Gotovčeva »Ero s onoga svijeta«, katere premiera se pripravlja v Zagrebu. Iz slovenske nam je predložena kopica dvomljivih operet. Oper ni! Konjunktura?! In tako moramo v glavnem iskati v »svetovni literaturi«. Ta pa je že pošteno izžrpana: uspešnih novosti pa ni. Mogoče bo tvoril izjemo »Sibuk« (Rocca). Če se izkaže, pride na spored. Prav tako »Der Günstlinge« (Wagner-Regenyi). Sicer pa so že določene premiere »Angeline« (Rossini) in »Kavalirja z rožo« (Strauss), dela ki se že študirajo. Povsem na novo (z novim sporedom) pa smo postavlili v začetku sezone še opere: »Madamme Butterfly«, »Aida«, »Figarova svatba«, ostali repertoar pa še ni določen.

V operi pa pridejo na vrsto »Korneviljski zvonovi« v predlavi prof. Sesta, »Man'zelle Nitouche« v uspehi zagrebški predstavi (Dubaič) ter Brodskega »Kraljica rulete«.

Se mogoče bi bilo treba povedati, posebno o vprašanju režije... je izjavil gospod direktor, upam pa, da vam bom o tem še lahko spregovoril ob prihodnji objavi celotnega repertoarja.

in bolgarskim združništvom in s tem usivariti osnovo za balkansko združno zvezo.

V pogovoru je g. profesor izjavil, da je na svojem potovanju po Jugoslaviji videl, da teži vse delovanje voditeljev zadrug res v blagor delovnih slojev, ker je kot član centralga oddelka mednarodne združne zveze ugotovil, da se v Sloveniji in v Jugoslaviji vrši združniško delo res po pravih združniških načelih.

Gospod profesor je še posebno naglašal, da združništvo postaja važen činitelj v narodnem gospodarstvu naše države. Upa, da bo njegovo potovanje po Jugoslaviji začetek bližnjih in organiziranih, gospodarskih-ideoloških odnosov naših dežel.

Profesor Mladenac bo v Baslu na 14 dnevnem tečaju predaval o pomenu združništva. Gosta je spremljal do meje g. Ahmed Kemura, uradnik Saveza nabavljajnih zadrug državnih namestencev iz Sarajeva.

Abiturientom!

Na Vidov dan ste zapustili srednjo šolo, hram, ki vam je skoro eno desetletje dajal prve realne nauke na pot v resnejše življenje in delo. Mnogi ste s srednjo šolo končali svoj študij, da si z maturitetnim izpričevalom počistete kruha, še več pa vas je, ki boste študij nadaljevali in vam naj velja teh par besed:

Niste še stopili na akademsko tla, toda že čez par mesecev bomo kolegi, sodelavci pri reševanju stanovskih vprašanj in gotovo tudi sodelavci za našo jugoslovansko nacionalno idejo. Vendar bodite že danes pristrčno pozdravljeni z željo, da po zasluženih počitnicah, telesno in duševno okrepljeni, vstopite v naše vrste in jih okrepite z mladimi, zdravimi in borbenimi silami.

Vendar pa vedite tovariši, ki prihajate med nas, da študij in razmere na univerzi niso tako rožnate, kot izgledajo na prvi pogled. Akademsko življenje je brez nekdanje romantike, polno socialnih brig, zagrenjenosti s sredstvi in metodami nizkih nazorskih borb. Tudi mi smo za lažjo borbo, ne pa za boj s klevetami in nesramnim žaljenjem naših svetinj, ki bi morale biti lastne vsem, ki bivajo na jugoslovanski zemlji, katerih pa se naši nasprotniki stalno poslužujejo in s tem najjasneje kažejo, kdo so. Taka borba more biti le škodljiva akademskemu ugledu, ni pa zmožna doprinesiti niti najmanjšega k skupnim stanovskim interesom. Tudi mi smo za tekmo, ki je izraz naše etične višine in za iskreno sodelovanje, kar smo že mnogokrat pokazali, nikoli pa se ne bomo našli pri skupnem delu z ljudmi, ki nas poznajo takrat, kadat nas potrebujejo, drugače pa se poslužujejo proti nam najpogostejših in najumazanejših sredstev.

Nova doba, v katero stopamo danes, nas ni presenetila. Ne strašimo se dela, ne strašimo se tudi boja, v katerem bomo onemogočili vsak destruktivni namen ene, kakor tudi druge struje na naši univerzi. Popolnoma smo neodvisni in ne bomo nikoli reagirali na tozadevne etičke levičarjev in katoliško usmerjenih; pot, ki jo hodimo, je ravna, menjajoči časi in prilike je ne izpreminjajo. Kritičnemu in objektivnemu človeku mora biti potrdilo naše dosedanje pozitivno delovanje, uvidel bo pa tudi jalovo prizadevanje onih, ki samo govore in spletkarijo.

JNAD Jadran, kot najstarejše nacionalno društvo zbira v svojih vrstah vso jugoslovansko omladino, ki veruje, da je edina rešitev vseh problemov možno le na podlagi jugoslovanske nacionalne ideje, ki nam je in nam ostane vedno nit voditeljca. Jugoslovansko, tolikokrat s posmehom imenovano pri naših nasprotnikih in za njih še vedno nerešeno, smatramo za sintetično celoto, ki je v njej dopuščena evolucija, kar nikakor ne more škodovati prirodnim vrednotam, ki so lastne posameznim Jugoslovancem. Socialna pravičnost in borba proti krivicam storjenim naši narodni celini, to je par dejstev, ki jih zastopamo in ki nam vam, mladi tovariši, služijo za opredelitev tečaj študija na univerzi in potem v bodočnosti. Poglobite se vase, spoznavajte samega sebe in po kritični presoji se odločite.

Ni naš namen, da udrihamo po svojih nasprotnikih in se tako poslužujemo njihove taktike; zdelo bi se pa nam neopravičljivo, da bi vas, naši bodoči tovariši ob začetku študija postavili nepoučene na pot, kjer hodijo laži-moralisti in intriganti, ki nimajo drugega dela in uspehov, kot da lovijo mlade akademike in jih z visoko donečimi frazami, ki jih vedno očitajo nam, vabijo v svoje klube. Take neakademске taktike se mi ne poslužujemo. Mi računamo z dozorelostjo našega pripadnika, ki sam ve, kje je njegov pot in ki se ne pusti zapeljati z raznimi vabami, ampak z odločnim korakom krene v fronto nacionalne omladine.

Današnje prilike nas kličejo k pospešenemu delu, mladi borci skupaj in na svidenje pri skupnem delu in borbi.

JNAD Jadran.

Vi

hočete nekoliko odpoitka in razbremenitve, bodiši zaradi starosti ali pa razširjenja podjetja.

Jaz

iščem odgovornega vodilnega mesta, star sem 39 let, trgovsko usposobljen, obvladam 5 jezikov, posejdem organizatorične sposobnosti, sem iniciativen s petletno prakso na vodilnem mestu. Za eventualno sodelovanje imam sredstva na razpolago. Ponudbe pod »Organizatore na upravo Glas Naroda«.

Grški vojni minister Kondilis z generalom Živkovičem v Ljubljani

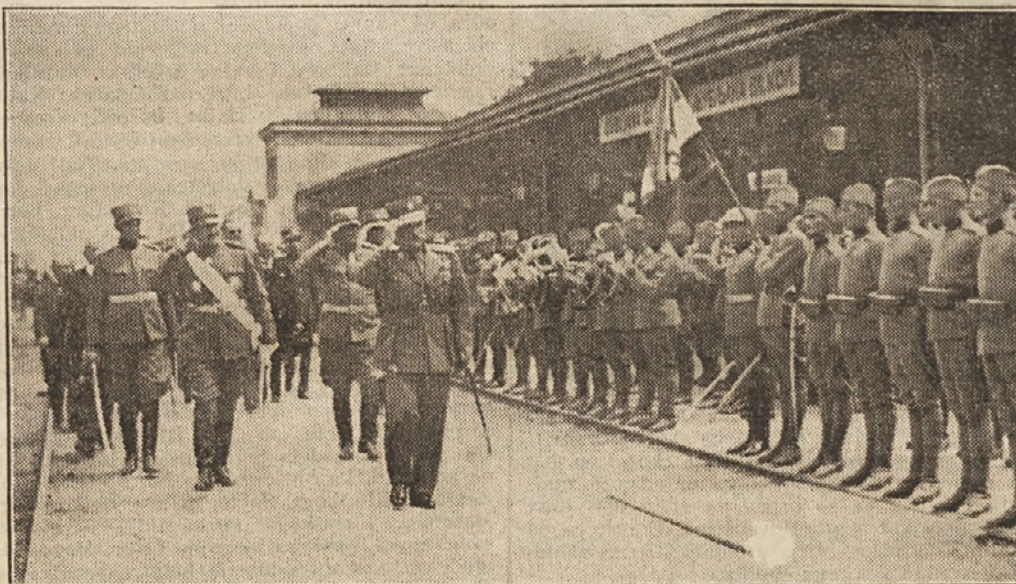
Levo: Gen. Kondilis in gen. P. Živkovič s spremstvom in predstavniki oblasti pred odhodom s postaje. — Desno: Gen. P. Živkovič z generaliteto, banom dr. D. Pucem in županom dr. Vladimirjem Ravniharjem pred izstopom generala Kondilisa iz vlaka.

Včeraj se je malo po 12. pripeljal minister vojske in mornarice gen. Peter Živkovič iz Rogaske Slatine. Na potu iz Rima pa se je ustavil v Ljubljani podpredsednik grške vlade in grški vojni minister general Kondilis.

Min. vojske in mornarice general Živkovič je ob pol 13. prišel na peron, kjer je bila postrojena častna četa 40. pp. z zastavo in vojaško godbo. S postajnega poslopja so vihrale državne zastave. Generala Živkoviča so pričakovali diviz. general Nedeljkovič, komandant Dravske divizije, pomočnik kom. Dravske diviz. brig. gen. Ivan Jovanović in brig. gen. Gjorgije Pekić z večjim številom višjih častnikov. Razen teh so bili zbrani na kolodvoru ban Dravske banovine g. dr. Dinko Puc s tajnikom dr. Brolihom, mestni načelnik dr. Vladimir Ravnihar, nač. prom. oddelka Ivan Deržić in upravnik policije g. Keršovan z več višjimi uradniki. Ob ministrovem prihodu je godba zaigrala državno himno. Komandant polka polk. Ljubomir Živanović je podal raport, nakar je min. general Živkovič obšel častno četo in jo pozdravil. Zatem se je minister vojske in mornarice z g. banom in mestnim načelnikom ter generaliteto umaknil v čakalnico, kjer je ostal v razgovoru z gg. banom in mestnim načelnikom do prihoda brzovlaka.

Brzovlak z Rakeka je prispel z malenkostno zamudo malo pred tri četrti na 13. Ostra povelja, godba je zaigrala grško državno himno in podpredsednik grške vlade in vojni minister general Kondilis je s svojim spremstvom izstopil. Poleg drugih se nahaja v njegovem spremstvu tudi grški poslanik na našem dvoru Metaxas. General Kondilis se je pozdravil z generalom Živkovičem in drugimi odličniki, nakar je obšel častno četo. Takoj za tem mu je minister gen. Živkovič predstavil našo generaliteto in višje častnike, nakar se je gospoda z avtomobili odpeljala v hotel Union na kosilo.

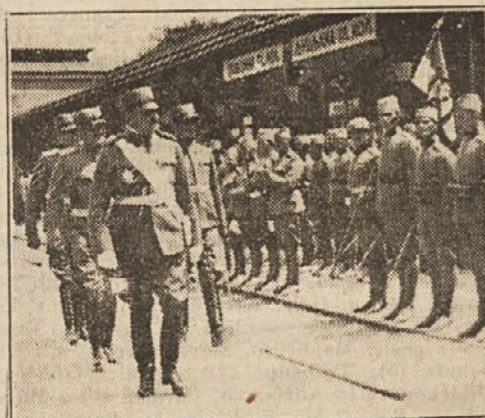
Popoldne ob 15.40 je odpotoval minister Živkovič z grškimi gosti in spremstvom s potniškim vlakom na Bled.

Gen. Kondilis in gen. Živkovič s spremstvom pred častno četo 40. pešpolka

Gen. Peter Živkovič se razgovarja z županom dr. Vladimirjem Ravniharjem.

Gen. Peter Živkovič pred častno četo

ali paladij našega mestnega delavstva je umetnina prve vrste, da se le redko katera organizacija ponaša s praporom ali znakom večje umetnostne vrednosti.

Danes ob 10. bo pred Mestnim domom razvitje in blagoslovitev prapora pod pokroviteljstvom predsednika Zveze magistratnih organizacij, mag. direktorja Frana Jančigaja, ki bo obenem zastopal tudi mestnega župana dr. Vladimirja Ravniharja. Svečanosti se gotovo udeleži tudi mnogo občinstva, da s tem našemu delavstvu pokaže simpatije, ki jih tudi zasluži, saj le redko kateri stan tako lepo skrbi za svoje bolne in onemogle ter sploh podpore potrebne tovariše in njih s ojce. Prapor naj bo pa našim mestnim delavcem v spodbudo k nadaljnjemu delu in požrtvovalni ljubezni do bližnjega!

Naša vas

Za našo zemljo na severni meji!

S severne meje smo prejeli dopis, ki nam priča, s kakšno ljubeznijo drhti slovenski kmet za svojo grudo. Zato objavljamo dopis v celoti:

Nikdar se ne more naša javnost preveč brigati za našo severno mejo. Vse narodno delovanje bi moralo biti usmerjeno semkaj. Ako se ta severni obrambni zid zamaže, kje naj val potujevanja zopet zastane? Ne delajmo si nikakih iluzij, da je naša država narodna država, dolžnost je naša, da tudi sami čuvamo to mejo in jo utrjujemo z vsemi sredstvi.

Da je to naše naziranje pravilno, se nazorno vidi v zadnjem času.

Dolgo časa so se naše poturice zatajevali, klonili, hinavsko zavijali oči, — ko so pa slutili nekak svoboden dih, ki je zavel po naši Jugoslaviji, ko vedo, da našega Maistra ni več, — dvignili so svoje potuhnjene glave, pokazali so svojo barvo. — Nemška prireditelj v Novem Sadu nas je lahko v mnogem podučila. Zdaj lahko vidimo, kako se Nemci pridno pripravljajo. Mi nemo tujega, a ne dovolimo, da nam kdo še kaj odvzame, ne dovolimo, da bi nam še kdo pljuval v obraz, da bi se nam na naših tleh posmehoval in tlačil nas! Ti časi so minuli za vedno! —

Na severu tukaj je avtohtoni narod samo naš slovenski narod, katerega je pa nemška ekspanzivnost mnogo odtujila svojemu narodu z raznimi perfidnimi sredstvi s podporo vseh činiteljev v pokojni Avstriji: Država in južna železnica sta nastavljali v teh krajih svoje eksponente, razni Ornigi, Mravlagi, Huterji, Ososeli itd. so pa naš narod uničevali s šnopsom, tako, da je naš kmet postal na svojih lepih domovih navaden viničar in še nemškutarski. Kar niso mogli sami pokupiti slovenske zemlje nemškutarski magnati, so pa prodali vpoklicanim Nemcem, ki so tako kolonizirali naše Slovenske Gorice itd. Slo je sicer počasi, ker naš narod je bil precej odporen, ampak šlo je vendar. Ako ne bi prišli ti kraji pravočasno še v krilo svoje prave matere Jugoslavije, potem ne vem, kako bi bilo vkljub trdnim in zanesljivim postojankam. —

Vsako je mislil, ko smo stopili mi na plan, da bodo ti izrodki poginili tja, kamor spadajo. Nekateri so šli sami, drugi so se potuhnil in nobenemu se ni skrivil las na glavi.

Cas je, zadnji čas je, da se državna politika na severu temeljito revidira. Absolutno nobenega popuščanja ne smemo dovoliti. Utrditi moramo to mejo, (kakor tudi seveda proti Madžarski), s tem, da bo narod zadovoljen in navdušen za svojo državo. Nikakor pa ne smemo dovoliti, da bi kupovali tuje še naprej našo zemljo tu ob meji. Ustanoviti bi se moral zavod, ki bi vsako parcelico, ki bi bila naprodaj, pokupil, država pa bi ne smela dovoliti prenosa naše zemlje na podanika iz sosednje države.

O tem so časopisi že pisali, pa še ni nič ukrenjeno. Zadnji čas je, da se kaj ukrene, drugače bo prepozno!

Sv. Jurij ob Taboru

Društvo kmetijskih fantov in deklet priredi v nedeljo, dne 21. t. m. 2. tekmo žanjic. Tekma se bo vršila na njivi tov. Karničnika pri tov. Apatu v Kapli. To pot bodo pokazali tudi naši fantje svojo spretnost pri sukanju srpov in bodo skupno s tovarišicami tekmovali za naslov »najboljše žanjice« v naši okolici. Spored prireditve: Ob 2. zbirališče pri tov. Apatu, nato odhod povorke na tekmovališče. Po končani tekmi se vrši kmetijska veselica na vrtu tov. Apatu in mladinsko zborovanje. Vsi, ki vas napredek in delo naše mladine zanima, vljudno vabljeni!

Senkov turn

Za danes napovedana tekma žanjic je preložena. Prirede jo pa združena Društva kmetijskih fantov in deklet Senkov turn, Skaručna, Moste, Medvode, Voglje in Zapoge v nedeljo 21. t. m. v Vodiceh. Zbirališče je ob 3 popoldne pred gasilskim domom v Vodiceh, nato pa v povorki odhod na tekmovalni prostor. Po tekmi bodo razdeljene tekmovalkam nagrade, nakar se prične veselica pri »Kramarju«. Vse prijatelje slovenske vasi prosimo, da nam preložitev, ki je nismo zakrivilji sami, oprostite in nam z obilno udeležbo na naši prireditvi prihodnjo nedeljo izkažejo svojo naklonjenost.

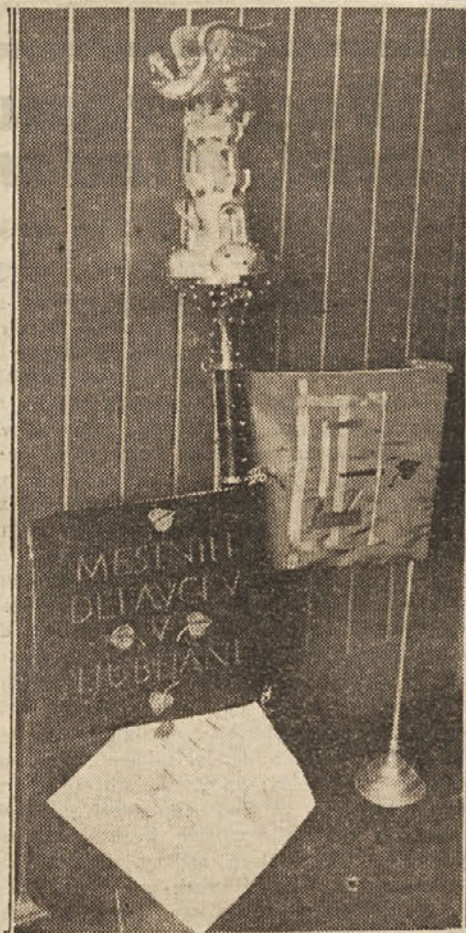
V znamenju krampa, lopate, podkve...

Danes obhajajo mestni delavci ljubljanski morda svoj največji praznik, ko razvijejo svoj prapor in ponosno znamenje svojega tovarištva ter vedno na pomoč pripravljene dobrega srca.

Stalni mestni delavci naše občine imajo kar dve človekoljubni organizaciji, namreč svojo zavarovalnico in pa podporno društvo, ki danes razvije svoj prapor. O zavarovalnici mestnih delavcev smo pisali že zadnjič, ko smo poročali, da so s svojimi trdo prisluženimi prihranki postali lastniki pol milijon dinarjev vrednega letovišča in okrevališča Posavec pri Otočah. Podporno društvo je bilo pa ustanovljeno leta 1926 in je že izplačalo 178.000 Din posmrtnin in podpor svojim onemoglim tovarišem. Zavarovalnica skrbi za pomoč v boleznih in na starost, podporno društvo pa podpira onemogle ter daje posmrtnino, in sicer izplača po smrti odraslega člana 1600 Din, po smrti otroka pa po starosti 600 do 800 Din kot podporo za pogreb in druge stroške. Članov ima podporno društvo okrog 320 tako, da je namenjeno nad 1000 osebami, ker podpira tudi rodbinske člane. Da bi pa društvo dobilo čim več prispevkov, obenem pa nudilo svojim članom plemenito zabavo, so osnovali tudi odsek za igre in prav dobro vprizorili Meškovo »Mater« ter »Kjer ljubezen, tam nebo«. Tudi kritičnim gostom teh predstav so bile igre prav všeč,

saj je med mestnim delavstvom in njihovimi svojci več talentiranih mladih moči.

Podporno društvo mestnih delavcev se torej pod vodstvom predsednika Svetka pripravlja na svojo 10letnico in jo danes praznuje z blagoslovitvijo in razvitjem prapora, ki je načrte zanj napravil sam mojster Plečnik. Vedno je bil mojster dober z njimi in prijazen, pa so ga korajžno naprosili še za to delo. Od srca rad jim je ustregel, da se presrečni postavljajo z delom tako velikega umetnika. Drog je ves okrašen z dragulji najrazličnejših barv, ki so seveda iz popolnoma pristnega stekla. Na drogu vira trije mali, z lipovimi listi okrašeni preporčki, ki se prelivajo v barvah državnih in narodnih trobojnic ter v barvah mesta Ljubljane. Na praporcih je zlat napis z imenom društva in letnico njega ustanovitve 1926, na drugi strani so pa na malih praporčkih s srebrom in zlatom vezena znamenja njih dela: kramp, lopata in podkve na prvem, nakovalo, klešče in kladivo na drugem in žaga, oblič in pravokotnik na tretjem praporčku. Nad viražoimi praporci je pa grb gospodarja mestnih delavcev, zlati grb mesta Ljubljane s stolpom in zmajem. Ta nastavek je izrezal iz lesa kipar Božo Pengov, pasarska dela je napravil pasar Avgust Mencej, izvezle so pa praporce sestre v Marijinem domu. Prapor, ki je pravo sveto znamenje

Prapor po načrtu prof. Plečnika

Dnevni dogodki Ljubljana

× Tiskarski škraf. V članku »Gospodarske razmere koroških Slovencev«, ki smo ga objavili dne 13. t. m. (včeraj), je tisk. škraf precej razsajal. V prvem stolpcu je imelo biti tiskano namesto Drveša vas — Drveša ves; namesto Podjuna in Junska dolina pa Podjuna ali Junska dolina. V drugem stolpcu ima stati, da imenujejo koroški Slovenci koruzo: večinoma turščico (ki je prišla k nam menda res iz Turčije), ponekod pa jo imenujejo sirk. — Pomotoma je izostalo tudi ime pisca g. učitelja Jožefa Jekla.

× Avtomobilisti bodo praznovali svojega patrona. Avtomobilisti in motociklisti imajo svojo krstno slavo in sicer praznujejo god svojega zaščitnika sv. Krištofa. Ze nekaj let prireja Autoklub izlete, združene s praznovanjem patrona avtomobilistov. Letos bo izlet 28. julija k Bohinjskemu jezeru, kjer bo proslava, in sicer v cerkvi sv. Duha ob jezeru. Na zunanji strani cerkvenega zidu je slika sv. Krištofa, kjer bo posvetitev ob 11. uri. Gotovo se bo ta dan zbralo v Bohinju veliko članov bencinske bratovščine, tembolj, ker je že kraj, kjer se slavnost vrši, vabljiv.

× Javna borza dela v Ljubljani išče za takoj: 1 damskega krojača, 1 hlapeca, 1 raznašalec kruha, 1 vulkanizerja, 1 zlatarja, 1 urarja, 1 kravarja, 1 krojača.

× Gasilski župani in četani, ki so prejele okolišnje »Gasilske župe Beograd-Zemun-Pančevo«, št. 152, od 6. t. m., priporočamo, da jo pošljejo v prepisu tej župi do 15. t. m. Izločijo pa naj celi 4. odstavek, ki se glasi: »Zavlačevanje izdavanja te življenske... itd.« — Gasilska zajednica Dravske banovine.

Prima lister suknjiče v vseh barvah dobite zelo poceni pri PRESKERJU, Sv. Petra cesta 14

× Nesreča Mariborčanke v Karlovcu. Po Korani, ob kateri je več kopalšč, ki so dobro obiskana se je vozila v čolnu Mariborčanka gđe. I. S. Sredi reke je skočila iz čolna v vodo tako nesrečno, da je zadela z glavo v dno in se hudo pototila po temenu. Kopalci so pritekli na pomoč in jo rešili iz valov, katerih žrtev bi gotovo bila, če bi pomoč ne bila tako hitra.

× V smrt, ker ni dobila obleke. V Sarajevu je izvršila samomor 15 letna Habiba Smaić, ker ji oče ni hotel kupiti lepe obleke, katero si je zaželela in v kateri bi se rada sprehajala na promenadi.

× Kralj angleškega tiska nad Zagrebom. V petek je priletel s svojim letalom nad Zagreb lord Beaverbrook. Na poti je iz Italije v Budimpešto, odkoder bo odletel še na Dunaj, v Berlin in nato zopet domov v London. Lord Beaverbrook je lastnik dnevnika »Daily Express«, ki ima milijonsko naklado. Spremljal ga je Američan Peterson, ki je lastnik enega največjih ameriških dnevnikov »New York Daily News«.

× Nagradni glasbeniki. Ob priliki 15 letnice Zagrebške filharmonije so bile razpisane nagrade za najboljša orkestralna dela. Glasbeniki so poslali 12 orkestralnih del in 8 kvartetov. Prva nagrada 5000 Din je bila razdeljena štirim konkurentom, in sicer Ivanu Brkanoviću, Milu Cipri, Božidarju Kuncu in Borisu Papanopolu.

× Skrajšanje delovnega časa. V Zagrebu so se obrtniški delavci začeli potegovati za skrajšanje delovnega časa tudi v teh obrtih. Na Českoslovaškem velja 40 urni delovni čas ne samo v industriji, temveč tudi v vseh obratih. V Zagrebu delajo na primer brivski pomočniki tudi do 60 ur na teden. Brez posla pa je na stotine brivskih pomočnikov, ki bi dobili delo, če bi se delovni čas zaposlenim tovarišem skrajšal.

× Francoska feministka Chartier v Zagrebu. V ponedeljek bo v Zagrebu predavala o francoski ženi in o ženah drugih narodov znana francoska feministka g. dr. Chartier, ki je predsednica Nacionalne zveze Soropistimist klubov, to je organizacije, ki združuje vse Francozinje, ki se udeležujejo v poklicih.

× Zemlja zasula pet delavcev. V bližini Srebobrana se je pripetila huda nesreča pri gradnji novega mostu. Pet delavcev je kopalo globoko in široko jamo. Med delom se je vsul na delavce plaz zemlje. Tovariši ki so takoj prihiteli na pomoč, so izkopali vseh pet ponesrečenec. Eden je bil ves razmrvarjen in mrtev. Piše se Matija Katrajn. Star je bil 19 let. Štiri delavce so pa odpeljali v bolnišnico, kjer se bore s smrtjo.

× Pustolovcem prepovedan vstop. Dubrovnika občina je prepovedala kopanje v svojem kopalšču na Pločah vsem sumljivim, toda elegantnim in z akademskimi naslovi opremljenim pustolovcem. Nedavno je bila namreč neka gospa, ki je potovala s »Kraljico Marijo«, žrtev takega pustolovca.

× Na Rabu je več gostov kakor lani. Doslej je prišlo na Rab okoli 1200 gostov, med katerimi je največ tujecev. Lani ob tem času jih je bilo le okoli 1000.

× 30letnica. Vsi, ki smo leta 1905. zapustili kranjsko gimnazijo in se razšli po svetu, se po tridesetih letih s svojimi tedanjimi profesorji snidemo v torek, dne 23. julija letos ob 19. uri na vrtu hotela »Unions« v Ljubljani, da se pogovorimo, kako je bilo in kako nam je. — Z oddiljenim spoštovanjem: dr. Grašič Ivan.

× PISMO IZ TIBETA. Vse emigrante, posebno pa emigrantske organizacije nujno naprošamo, da prečitajo pod gornjim naslovom priobčeni članek v »Pohodu« z dne 13. julija in temu primerno izvajajo vse potrebne konsekvence. — Več emigrantov, članov NO.

DNEVNA PRATIKA

Nedelja, 14. julija. Katoličani: Bonaventura, pravoslavni: 1. julija, Kuzma in Damijan.

DEŽURNE LEKARNE:
Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12, Komotar, Vič-Glince, Tržaška c. 12.

DANASNJE PRIREDITVE:
Sokol Vič: javni telovadni nastop ob 16. na telovadišču na Glincah.

Sentjakovski pevski zbor: vrtna veselica na letnem telovadišču Sokola Ljubljana IV na Dolenjski cesti ob 16.

Otvoritev umetnostne razstave g. Inkiostrija v Jakopičevem paviljonu, ob 11. dopoldne.
Primorje: Slavija (O.) ob 17.30 na igrišču Primorja.

Pripravi ga z "Backinom" DR. OETKER JEVIM pecilnim praškom

*Izredni občni zbor društva »Delo in ekstenzija«, ki naj bi bil v nedeljo 14. t. m., se iz tehničnih razlogov preloži na nedoločeni čas.

*Odklikovanje. Mestno poglavarstvo v Ljubljani je prejelo od občine v Padovi v Italiji diplomu in srebrno medaljo, s katero je bil odklikovan na razstavi nabožne umetnosti v Padovi l. 1933 akad. slikar in kipar g. Tone Kralj in je odklikovanje g. Kralju izročilo.

Agitacija za zimo LUTZ

*Javna borza dela v Ljubljani išče za takoj: 1. krojača, 1 vulkanizerja, 1 tkalskega mojstra, 1 zlatarja, 1 urarja, 1 zidarja, 1 korespondenta za holandski in angleški jezik, 1 rudarskega inženjerja kemika, 1 rudarskega inženjerja, 1 inženjerja za vojni material, 1 ključavničarja-orođničarja, 1 tekstilno-tehničnega poslovodjo, 1 vzgojiteljico z znanjem nemščine, 1 violinstko za damsko kapelo v Beograd, 1 steklorezača.

Elektromotorji novi in rabljeni... Franjo Percinlić - Ljubljana

*Padel je pred tramvajem. Stefan Bašelj iz Ljubljane, delavec, zaposlen pri mestnem cestnem nadzorstvu, se je mudil danes dopoldne pri mitnici v Šiški. Po nesrečnem naključju je padel baš, ko je prihajal tramvaj. Tramvaj ga je precej oplazil po glavi, tako da je dobil resne poškodbe. Prepeljali so ga takoj z rešilnim vozom v bolnišnico.

*Ne ve, kdo ga je ranil. Franc Prešeren, 26-letni posestnikov sin iz Dvorja pri Cerkljah, je doma dobil v noči od 12. do 13. julija baje v spanju precejšnjo rano na glavi. Sam ne ve, na kakšen način jo je skupil. Nahaja se v bolnišnici.

*Za otroke brez doma. Je naslov današnjega predavanja v radiu ob 4.12. Ga. Hočevar-Megličeva bo govorila o uspehih, katere so dosleghi novodobni Mladinski domovi drugod, ter naznačila smernice, po katerih bi se moralo tudi pri nas urediti skrbstvo za osirotelo deco.

Maribor Uprava in uredništvo »GLAS NARODA«, podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta 16

△ Nočna lekarniška služba. V nedeljo imata nočno lekarniško službo Minařikova lekarna na Glavnem trgu in Königova lekarna na Aleksandrovi cesti.

△ Ljubljanski umetniki bodo razstavljali v Mariboru ob priliki letošnjega Mariborskega tedna. Razstavljali bodo svoja dela slikarji G. A. Kos, Miha Maleš in kipar France Gorše.

△ Prošnja brezposelnega obrtnika. Ze več let brezposelni zidarski mojster, ki živi v veliki bedi in je ves obupan, prosi za delo ali za kakršnokoli podporo. Naslov dobite v našem uredništvu na Aleksandrovi cesti 16.

△ Opozorilo uprave Mariborskega tedna. — Uprava Mariborskega tedna opozarja vse sportne in druge organizacije, da čim prej prijavijo prireditve, katere nameravajo prirediti v okviru letošnjega Mariborskega tedna. Prijavni rok je do četrta, 18. t. m., ker se bodo nato oddali končno veljavni programi v tisk.

△ Po stari navadi. Promenado na Aleksandrovi cesti, ki je mesece in mesece čakala na končno ureditev, urejujejo sedaj z veliko naglico, ker mora biti dodelana do Mariborskega tedna. Strokovnjaki v teh zadevah se boje, da pri vsej naglici dela ne bodo izvršena solidno in da se bodo prekmalu pokazale iste hibe, kot so se že na nekaterih drugih, v naglici zgrajenih objektih. Seveda so potem stroški skoraj dvojni.

Vse hiti Kam? V trgovino pohištva in tapetniških izdelkov E. ZELENKA, Maribor, Ulica X. oktobra kjer se dobi vse za stanovanjsko opremo. Vzamejo se tudi v plačilo hranilne knjižice.

△ Fotoamaterji na IV. Mariborskem tednu. Po dosedanjih prijavah sodč bo fotoamaterska razstava na letošnjem Mariborskem tednu ena najuspešnejših na tej prireditvi. Doslej je uprava Mariborskega tedna prejela največ prijav iz Zagreba, od koder so številni fotoamaterji poslali krasne fotoamaterske umetnine. Pa tudi iz drugih krajev se razstavljale pridno oglašajo. Ker se bliža konec prijavnega roka, opozarjamo vse zamudnike, naj svojo udeležbo na fotoamaterski razstavi prijavijo čim prej. Med poslanimi fotoamaterskimi umetninami prevladujejo motivi z morja in portreti.

△ Iz policijske torbe. Ključavničarju Josipu Velecu je neznan ljubitelj tujih koles ukradel iz kleti v Jesevcih pri Framu moško dvokolo znamke »Styria«, vredno 1000 Din. Kolo ima ev. št. 51923. — S pečko za zimo se je hotel oskrbeti že sedaj delavec Nikola K., ki je z dvorišča Scherbaumove hiše ukradel železno peč in jo skrnil nekje pri Treh ribnikih. — Policija je aretirala več potepuhov in beračev, ki so se v petek klatili po Mariboru.

ELEKTRO-tehnično podjetje ILIČ VLADISLAV, MARIBOR
Meljska cesta 2
se priporoča cenj. tvrdkam in privatnikom za instalacijo elektrotehn. naprav. Prodajam vse v to stroko spadajoče predmete

△ Sam se je javil sodišču. Včeraj smo poročali o požaru hiralnice v Muretincih pri Ptuj. Kmalu po požaru se je javil ptujskemu sodišču 45 letni Anton Treiber in priznal, da je on zanelil ogenj. Storil je to zaradi tega, da bi končno našel zavetje v ječi, kakor je sam izjavil.

Avtomobilisti, pozor!
Najboljši bencin in avtoolje dobite pri Motoroil MARIBOR, Kralja Petra trg 4

△ Poškodbam je podlegel posestniški sin Peter Majcen, o katerem smo poročali, da so ga v Vičancih pri Veliki Nedelji napadli in mu razmesarili trebuh, da so mu izstopila čreva. Napadalec še niso izsledili.

△ Smrtna žrtev vročine. Silna vročina, ki je vladala zadnje dni, je zahtevala tudi smrtno žrtev. 61 letnega delavca Ivana Kmeteca je pri delu zadela kap.

△ Dva nepridiprava. Kmetom na Kozjaku so zadnje čase na čudežen način izginjale iz kokošnjakov kokoši, iz kašče pa večje množine žita, vina, mleka itd. Orožnikom se je končno posrečilo, da so dobili v roke 35 letnega Jurija Luneznika iz Rošpoha, ki je v družbi 18 letnega Josipa Danka bil dolvo časa strah in trepet kocoši, a tudi posestnikov. Oba so izročili sodišču.

Strah ima velike oči
»Slovenec« je pretekli teden ugotovil in nudil svojih pohlevnim čitateljem kot veseljenzacija, da so tudi v Mariboru organizirali »Pof« oddelek in da je bilo že vse pripravljeno za »strahovladco«. Zlobno pri tem namiguje na vezbanje »neklih uniformiranih oddelekov«, pod katerimi misli najbrž Sokole in četnike Narodne odbrane. Razumemo pa, da gospode pri »Slovenec« in okoli njega bodoje v oči strunene vrste naših Sokolov in četnikov. Toda treba je bilo senzacije, a tudi blamaža bi izostala. Mariborčani, ki vedo, kako je s Sokoli in četniki, se smejejo temu odkritju. Strah ima res velike oči, pa vest, slaba vest se je oglasila...

Kameleoni
Odkar je zapihljal z juga nov vetrček, ki je nekatere navdal z novimi upi, se že izpreobračajo nekateri mariborski Savli v Pavle. Koristno bo to vsekakor, bomo vsaj spoznali vse one, ki se tako radi obračajo po vetru...

CINKARNA D.D. BRILJANT CINKOVO BELILO
»Briljant«

Celje

■ Razprava proti nabornikom, ki so dne 15. maja na Kralja Petra cesti ranili policijskega poveljnika g. Vinka Pribovičiča in policijskega stražnika gg. Martina Dobrotinška in Janeza Gašpariča, bo dne 23. t. m. pri tukašnjem okrožnem sodišču. Obtoženi so zavoljo telesne poškodbe javnega organa v službi.

■ Notranjost opatijske cerkve sedaj temeljito prenavljajo. Služba božja se opravlja v žalostni kapeli.

■ Gasilsko službo bo imel od 14. do 20. t. m. I. vod, reševalno III. skupina, inšpekcijsko pa namestnik poveljnika g. Kališnik.

■ Za mestni ubožni sklad je daroval 500 dinarjev trgovec g. Franc Ranzinger za počasčenje spomina na svojo pokojno soprogo.

■ Strehe in zastoni. Meseč dni bo menda, da smo opozorili na dejstvo, da imajo nekateri obrati strehe in zastone nad svojimi izlozobami nameščene mnogo preizko. Sedaj pa čitamo, da mestno poglavarstvo in policija v Ljubljani isto opažata. Morda bo videl kdo to tudi pri nas v Celju?

■ Imenovanje. Za tajnika celjskega sreskega odbora v Celju je postavljen banovinski uradniški pripravnik g. Albin Bačar.

■ Naše meščanske šole. Celjski srez dobi jeseni četrto meščansko šolo v Žalcu, ki je bila pred leti ukinjena, ker zanjo ni bilo primernih prostorov in ker so mislili, da je Zalec preblizu Celja. Pokazalo pa se je, da je šola nujno potrebna in da bo lažje izhajati z njo v neprimernih začasnih prostorih kakor pa brez nje.

Delniška družba kolesarskih tatov pred sodiščem

Ljubljana, 13. julija.
Le malokdaj se posreči roki pravici, da nujde kolesarske tatove, ki so na delu dan za dnem po deželi in zlasti po mestih. Kolo je kaj praktično prevozno sredstvo, po katerem premnogokrat brepeni mladina in kaj je lažjega, kakor da pograbiš kako kolo, ki je prislunjeno k zidu in brez varstva. Zasedeš ga ter se odpelješ v beli dan. Nekateri so videli v tem kar najprimernejšo priliko, da pridejo do čim lažjega zasluzka. Toda kakor je danes navada, da brez delniške organizacije ni prave družbe, tako je tudi tatovom padla v glavo imenitna misel, ki je bila za današnji čas kar velesodobna. Združili so se namreč in ustanovili Društvo kolesarskih tatov, delniška družba z neomejeno zavezo, ki se loči od drugih poštenih delniških družb samo po tem, ker je oblast nikakor ni hotela potrditi, najbrž samo zaradi tega ne, ker je bila v nasprotju z nekaterimi tozadevnimi zakoni, ali če se je juridično izrazimo, ker je težila za protipravno prilastitvijo tuje imovine in je s tem spravljala tujo lastnino v nevarnost in škodo lastnikov.

V petek se je predstavila visokemu sod. v Ljubljani kar po vrsti diena štiriperesna delniška družba tatov, ki je imela edino namen, na lahek način priti do denarja. Naj omenimo tudi vse štiri poštenjakoviče, ki so izkazali čast svojemu stanu: nekje s Ceste dveh cesarjev Tonče Klun, 24letni trgovski pomočnik, pristojen v Materijo pri Rakeku, Francej Novak, 27 letni kurjač s Knežaka, 22 letni Steško Kristan iz St. Petra na Krasu in neki Jože Hlebš iz Hrušice pri Ljubljani. Da bo javnost vedela, da obstoje posebni specialisti za kolesa, ki poznajo že od daleč, katere znamke je kako kolo, naj povemo, da gre tu za kolesa raznih znamk vsega sveta. S temi imenitnimi znamkami koles so tle tatovi delali razne turneje po Dolenjskem in Notranjem in kar na debelo organizirali svoje odjemalce. Saj se je pa tudi splašalo. Novo dobro kolo, ki si moral zanj dati kar dva tisočaka, si dobil od tehle kolesarskih strokovnjakov kar za 150 Din in še ceneje, ako si se izkazal za stalnega odjemalca.

Toda, kakor je vsake delniške družbe enkrat konec, ker enostavno propade, kakor vsaka stvar na svetu, tako so tudi ti štirje zastopniki d. d. kolesarskih tatov končali tako, da jih je ob svojem času zgrabila roka pravice. Njihova tajna delniška družba je zavoljo znamenitih podvigov smatrala, da si je nabrala dovolj zaslug, da svojo družbo proglasi za javno, oblast pa je v tem hipu tudi čutila za svojo dolžnost, da jo prav tako hitro ukline. Vsi štirje ptičiči so prišli v kajbico.

V petek popoldne so jim sodniki pretipavali kosmate obisti celih 9 ur pozno v noč. Morajo pa še dolgo sejati, da jim bodo v ponedeljek dopoldne izsejali primerno kazen, ki jim bo za zmerom pregnala zlotinske misli še kdaj uslanjavljati D. d.

Ustreljen na meji

Rakek, 13. julija.
Ze pred časom smo poročali, kako je zahtevala meja svojo žrtev, ko je hotelo več obmejnih prebivalcev prepeljati čez mejo večje število konj. Tedaj je graničar streljal, ker se niso ljudje hoteli ustaviti in padel je 22 letni mladenič.

Včeraj pa je meja spet zahtevala svojo žrtev. Anton Kraje, 29 letni sin posestnika Antona iz Starega trga pri Ložu je hotel včeraj s konji prekoraciti državno mejo pri Babnem polju. Opazila ga je obmejna straža in ga pozvala, naj se ustavi. Ker pa se na ponovni klic »Stoj«, ni hotel ustaviti, je graničar ustrelil. Stroj ga je zadel v trebuh. Težko ranjenega so ga včeraj zjutraj prepeljali v ljubljansko splošno bolnišnico. Le malo upanja je, da bi ostal pri življenju.

IV. „Mariborski teden“ 3.—11. avgusta 1935.
Revija nacionalne produkcije. Tekstilna razstava, splošna industrijska, velika obrtna, vinska, vrtnarska, fotoamaterska, propagandna, turistična itd. 3.—4. VIII. mednarodni plesni turnir in III. drž. razstava čistokrvnih pasov. 9.—11. VIII. plavalne in skakalne tekme na Mariborskem otoku. 50% popust na železnicah od 1.—15. VIII. 1935.

Odmevi

O korporacijah in korporativizmu smo čitali v pariškem »Tempu« med drugim: »Veliki konflikt, ki deli sedanji svet, ni, kakor splošno mislijo, konflikt med demokracijo in »fašizmom«, marveč med fašizmom in liberalizmom. Gre za vprašanje, ali ima poedinec napram skupnosti poleg dolžnosti tudi pravice. »Fašizem«, ki je razširil pojem skupnosti na državo, priznava poedincu samo dolžnosti. Življenje vsakega posameznika, in sicer tako materialno kakor duhovno, pripada novemu božanstvu: totalitarni državi. Namesto prostovoljne socialne in politične discipline, namesto prostovoljnega sodelovanja in medsebojne povezanosti dolžnosti in pravic, določenih, v kolikor je to mogoče, po razumu in po prosti odločitvi vsakega posameznika, kar dovoljuje liberalizem, je v fašistični zamisli breme iniciative, akcije in misli popolno, strogo in takšno kakor ga zahteva država. Utegne pa se to zgoditi tudi s sodelovanjem večjega števila ljudi po skupnosti, ki je močnejša od drugih v državi, po prevladujoči stranki. »Fašizem« ni torej v nobenem naspromlu z demokracijo. Je le bolj zaostrena demokracija, brez svobodnega novega posvetovanja, vlečenega v stranko, ki je na ta ali oni način prišla na oblast in ki se je identificirala z državo. Če je ta država rdeča ali bela, je povsem posrabskega pomena. Največkrat se naslanja na ideologijo ekstremne levice. Toda na tej stopnji nimajo politične formule nikakega pomena. Na vsak način odjemlje državi dolžnost, da bi zagotovila poedincu svobodo in postavila absolutno pravico države nad poedincem.«

—o—

O habsburškem vprašanju razpravlja na uvodnem mestu »Prager Presse« z dne 9. t. m. in zaključuje svoje tehne pomisleke proti vrnitvi Habsburžanov s temle odstavkom: »Celo politiki, ki so daleč od tega, da bi mislili monarhistično, menijo, da bi bili Habsburžani »manjše zlo«, ali z drugo besedo, da bi hudiča izgnali z Belcehubom. Toda v resnici predstavljata oba najbolj temno reakcijo, ki s svojim ekspanzivnim imperializmom ogroža vse sosedne države. Kdor živi v Habsburžanih poroke miru, ne pomeni njih zgodovine. Kdor bi jim zaupal, bi bil izdan že v naprej. Belcehub se danes s hudičem bori, a jutri bi bil v stanu, da se z njim zveže.«

—o—

»L'ami du Peuple«, ki izhaja v Parizu, je priobčil zanimivo zgodbo o iznajdljivosti nekega Nemca v tihotapljenju nemškega denarja v Francijo, ne da bi se pri tem izpostavil carinskim šikanam. Gre za nekega Franka Schmidta. Ta se je nekega dne podal v Berlin, kjer je notarju izročil zapečaten omoč s temle besedami: »V njem je moj testament. Poslavite ga na varno!« Notar je zavoj zaprl, Frank Schmidt pa se je vrnil v Pariz, kjer se je čez nekaj dni pojavil na nemškem poslanstvu in dejal tajniku: »Moja žena me vara. Napravil sem ji testament, ki se nahaja pri tem in tem notarju v Berlinu. Ali bi bili tako prijazni, da ga v mojem imenu tam dvignete in mi ga dostavite?« — Čez osem dni je Frank Schmidt že imel v rokah zavoj, v katerem pa ni bil nikak testament, marveč 100.000 nemških mark v papirju po 1000 mark... Nemško poslanstvo je čez nekaj časa zvedelo za to zvižajo in si bodo morali nemški tihotapci izmisliti kaj drugega, če bodo hoteli brez težkoč spravljati svoj denar v tujino.

—o—

O italijansko-ahabsinskem sporu piše pariški »Tempu« med drugim: »Je povsem na dlani, da priliski, ki jih nekateri skušajo izvrševati na rimsko vlado, samo razburjajo italijansko javno mnenje in tako samo večajo nevarnost, ki bi se ji hoteli izogniti. Zadostuje v tem pogledu, da navedemo reakcijo fašističnega časopisja spricho Edenove demarše v Rimu, spricho njegovega čudnega predloga in kampanje, ki je nastala v Angliji za uporabo ekonomskih sankcij proti Italiji za primer, da bi ta ne izvedla odločitev Društva narodov, pa razumemo, da taka politika ne more doprinesti k pravični ureditvi spora in da nasprotno še celo lvega, da pošlavi Društvo narodov v posebno delikaten položaj in na ta način samo razširi konflikt, ki je po svoji naravi tipično lokalni(!). Absolutna rezerviranost in največja previdnost sta spricho iniciative londonskega kabineta brez predhodnega posvetovanja z zainteresiranimi vlesilami na mestu ne samo zato, ker nas preseneča, da vidimo Anglijo intrasigentno v pogledu spoštovanja onega ženevskega pravila, ki ga sama ni smatrala za potrebno uporabiti tedaj, ko je Nemčija prekršila svoje mednarodne obveznosti, marveč tudi zato, ker gre za ocvanje obstoja Društva narodov, kateremu bi izstop Italije zadal smrtni udarec v Evropi.«

Sport

Primorje : Slavija O.

Igrišče Primorja ob Tyrševi cesti; pričetek ob 17.30.

Izd te tekme je zelo velike važnosti. Če uspe Primorju, kar tudi upamo, nad Slavijo zmagati, lahko še upa, da bo dohitel obe Slaviji in se z nadaljnjimi zmagami plasiral na sedmo mesto, kjer bo varen pred bojaznijo, da izpade iz nacionalne lige.

Maratonski tek

Balkanska stafeta

za državno prvenstvo na igrišču Primorja. Start za maratonski tek ob 7. uri. Balkanska stafeta takoj po maratonskem teku, nekako ob 10. uri. Ob 9. dopoldne se istotam nadaljuje lahkoatletski miting Ilirije.

Kolesarske dirke

ŽSK Hermeses se vršijo danes popoldne na Hermesov dirkališču v Šiški. Na sporedu so zelo zanimive točke. Startajo vsi priznani rutinirani dirkači, katerim so se -tudi vsehstopenjski prvenstveni osvajači orskega državnega prvenstva. Pričetek točno ob 16. uri.

Tenis

Ilirija : Hašk

Finale A-zone državnega prvenstva moštev na igriščih Ilirije dopoldne ob 8. uri.

Ostale liga tekme:

Zagreb: HAŠK: Gradjanski.
Split: Hajduk: BASK.
Beograd: BSK: Slavija (Sarajevo).

Sokolstvo

Minister Komnenović pozdravlja bolgarske Junake

Beograd, 13. julija. Minister za telesno vzgojo naroda Mirko Komnenović je poslal predsedniku bolgarskih Junakov generalu Atanasovu tale brozjavni pozdrav:

Zdravo seme, ki ste ga prinesli z bratske nam Bolgarije, je padlo na plodno zemljo bratske nam Jugoslavije. Iz tega semena je vzbrstelo divno cvetje junaškega in sokolskega bratstva, ki se je pokazalo na vsem vašem potu po naši zemlji in ki doseže danes svoj vrhunec na prsih vaše lepe Sofije na srečo obeh bratskih narodov.

Pokrajinski zlet ČOS v Taboru

Na drugi glavni dan je bila po taborskih ulicah slavnostna povorka, katere se je udeležilo nad 5.000 članov in članic, 30-članska delegacija jugoslovanskega Sokola z br. Ganglom in načelnikom br. dr. Pichlerjem na čelu, delegacija ukrajinskega Sokola z br. starostom inž. Cisarem, ruskega s starostom br. Viničukom in 74 čeških Sokolov iz Dunaja. Drugi zletni dan je bil posvečen spominu češkega velikana mistra Jana Husa. Občinstvo, ki je tvorilo gost špalir po taborskih ulicah, je navdušeno pozdravljalo sokolske vrste in jih obdulo s cvetjem, zlasti jugoslovanski Sokoli so bili predmet navdušenih ovacij.

Na Žižkovem trgu je bil stik Sokolstva, kjer je prvi pozdravil sokolsko armado predsednik slavnostnega zletnega odb. br. Karel Schwarz, za mestno občino mestni načelnik br. Soumar, kot zastopnik praškega primatorja br. dr. Baxe pa član praške mestne uprave br. Haubensild. Med viharimi ovacijami je nato spregovoril za jugoslovansko Sokolstvo I. podstarosta Saveza SKJ br. Engelbert Gangl, nakar je imel zaključni govor starosta Slovanske Sokolske Zveze in ČOS br. dr. Stanislav Bukovsky.

V dvorani mestnega magistrata je bila nato intimna svečanost, kjer je starosta župe Jana Žižke izročil v roke podstaroste br. Gangla darilo Savezu SKJ, umetniško plaketo Jana Žižke, ki jo je izdelal kipar Dušek, darilo Saveza SKJ pa je izročil br. Gangl mestnemu načelniku V. Soumaru umetniško izdelan lesorez, ki predstavlja osvobojenje Jugoslavije, delo kiparja Rupertta.

Sokolski nastop v Črnomlju

Črnomelj. V nedeljo 7. t. m. se je vršil odlično uspeli javni nastop tuk. sokolskega društva, ki je zopet pokazalo s kakšnim uspehom vrši svoje vzvišeno poslanstvo vzgoje jugoslovanskega človeka. Letošnji javni nastop smemo upravičeno prišteti k najbolj uspešnim, saj je bilo sicer prestrano letno telovadišče skoraj premajhno, da sprejme množice nastopivših telovadcev. Ugodno vreme kot zanašalč

Radeče

60-letnik. Tukajšnji posestnik in industrialec g. Josip Ravnihar je praznoval pretekli teden v krogu svojih domačih svoj 60. rojstni dan. Narodnemu delavcu, ki si je priboril kot banovinski svetnik, član uprave tukajšnje mestne občine in član mnogih, predvsem gospodarskih organizacij, velike zasluge. Čestitamo!

Prijateljska tekma. Člani SK Hajduka Radeče gostujejo danes popoldne v Sevnici, kjer bodo igrali s tamošnjim klubom prijateljsko tekmo.

Kultura

Slovenske revije

Ženski svet št. 6 1935 priobčuje pesem Ruže Lucije Petelinove mati, nadaljuje se potopis Maše Slaveve »Pod dalmatinskim solncem«, Ilka Vaštetova na zanimiv način, čeprav ne čisto posrečeno, obravnava v romanu Prešernovo življenje »Up sreče onstran groba v prsih hranic. Salamun Branko podaja sliko iz velenesta Blanca Fabry piše o Jeleni Marothi-Soltesovi, P. Hočevarjeva je napisala članek o ženi in novinarstvu, Greta Rebauerjeva je prispevala proujo v stilu Josipine Turnogradske; A. P. se bori za našo žensko pravico, Vera Dostalova pa piše o izdajanju goriških knjižnih družb.

Brazda, kmečki stanovski list, glasilo absolutventov kmetijskih in absolutentk kmetijsko gospodarskih šol, se bavi v svoji šesti Brazdi s članki: O zaščiti kmečkih posestev, ali so kmetijske šole potrebne, Nekaj osnutka za kmečko zbornico, Še eno mnenje, Kakšno in zakaj zahtevamo kmečko zbornico, Pa še nekaj o kmečkih zbornici, Sovražna brata: Kmet-delavec, v organizaciji je naša rešitev, Žena in gospodarsko vprašanje, Dekleta in službe in drugo.

Naš rod, mladinski šolski list, ki ga ureja Josip Ribičič, je objavil v 8. številki Alojzija Gradnika pesem Kraska pomlad, zaključuje se povest O. Hudalesa: Zlo, Zofja Vivodova je napisala potopis ob skalnem nabrežju Južnega Jadrana, Ločniškar Fr. je napisal pesem Naše polje, Karlo Kocjančič pa riše dva potepuha

na Jadranskem morju. Pavel Kunaver je prevedel Ernesta Monga Povesti popotnikov, in drugo.

Domači prijatelj prinaša v 7. številki Antona Ingoliča Mlada leta, Vojteha Miksa Dekleta, V. Hlavacka. Zakaj nisi poljubljaj, v 8. avgustovi številki pa še Čehova novelo Noč prikazni, Guy de Maupassant Ura verouka, med drugim pa še Ivana Vuka priško pravljico Hudič pomočnik.

★

Kulturna kronika

Slovinci pri Hrvatih. V 7. številki hrvatske revije so objavljene ocene Iva Kozarčanina iz slovenske književnosti o knjigah, o Cankarjevih Zbranih spisih XVIII. zvezek (Moja njiva, ertice), o knjigi Juša Kozaka: »Za prekmurskimi kolnikami, o pesemski zbirki Edvarda Kocbeka »Zemlja« in o knjigi Mirka Javornika »Srečanja z nepoznanimi«. O Kocbekovi »Zemlji« pravi, da je ena najuspešnejših lirskih knjig, kar jih je bilo poslednja leta objavljenih v Sloveniji.

O francoskem vplivu na srbohrvaški roman piše monografija Miloša Savkoviča: »L'influence du réalisme français dans le roman serbo-croate« (zvezek 107 »Bibliothèque de littérature comparée«, H. Champion, Paris 1935, 8e 491).

Portugalska literatura. Le Gentil: La littérature portugaise (Librairie Armand Colin, Paris 1935, 16e 206). Pisatelj obravnava zlasti pesnike, ki so kakorkoli ustvarjali epoho, in veže njihovo ustvarjanje z Irizmom Gallicienca v novem veku z ekspanzijo čez Veliki ocean, v novejši dobi pa z izpremenljivo usodo liberalizma. Ozka zveza zgodovine pesništva s sociologijo je prav za prav za Portugal upravičena, ker v no-

1480 humanitarnih društev

Ljubljana, 13. julija.

Slovinci smo znani po velikem številu društev in po tem, da se radi združujemo. Neki politik je na shodu zbadljivo rekel, da kjer sta dva Slovenca, so tudi trije in že zapojejo kvartet in kjer jih je osem, ustanovijo 12 društev. To je ta politik rekel zato, ker je pač politik, povedal pa je resnico, ker imamo Slovenci res naravno veliko število raznih društev in organizacij, katerih že kar mrgoli, da ne veš, h kateri skupini spada katero društvo, zato pa bo za javnost brez dvoma zanimiva statistika, ki pove, koliko društev imamo Slovenci, drugo pa je vprašanje, kakšno je delo teh društev in kakšna je njihova korist.

Da smo Slovenci zelo nagnjeni k humanitarnemu delu, dokazuje ogromno število 1480 humanitarnih društev. Tudi glede prosvete smo Slovenci obilno založeni, kajti imamo 836 raznih prosvetnih društev. Naš nacionalizem in patriotizem je na višku z 811, prav tako pa tudi s 361 viteškimi društvi in četami. Znano je, da Slovenci radi prepevamo, kar dokazujejo tudi pevska in glasbena društva po vaseh in mestih (208). Raznih odsekov pa je 150. Naših raznih strokovnih društev je 709, gospodarstva pa uči narod 774 gospodarskih društev. Tudi združništvo je pri Slovincih zelo razvito, saj imamo 967 zadrug. Raznih neopredeljenih društev imamo 344. Večjih javnih knjižnic pa je 15. Raznih knjižnih odsekov imamo 486, v katerih se skrbi za izobrazbo s pomočjo knjige. Da Slovenci ljubijo gledališče, dokazujejo razni dramski odseki, ki jih je v Sloveniji kar 34, če izvzamemo vse manjše odre po vaseh.

Radio

Nedelja, 14. julija

Ljubljana: 7.30: O sodobnih vprašanjih iz konjereje (dr. Veble F.) — 8.00: Instrumentalni dueti — 8.50: Cas, poročila — 9.00: Versko predavanje — 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz francijanske cerkve — 10.00: Z ruskih ravnin (plošče), radijski orkester, recitacije — 12.00: Kar imamo, to vam damo (plošče) — 16.00: Glasbena suita (plošče) — 16.14: Ženska ura: za otroke brez doma — 16.30: Radijski orkester in radijski jazz — 19.30: Nacionalna ura — 20.00: Cas, poročila, obvestila — 20.20: Radijska opereta Mamzelle Nitouche — 21.50: Cas, poročila — 22.00: Radijski orkester.

Beograd: 20.00: Koncert kvinteta — 20.25: Malo deklamacije — 20.40: Vokalni in orkestralni koncert.

Zagreb: 20.15: Zvočna igra — 20.45: Vokalni solo — 21.45: Sportna nedelja.

TUJE POSTAJE

Berlin: 20.00: Orkester, vokalni solisti in vokalna godba — Beromünster: 19.30: Orgelski koncert — 20.40: Radijski orkester igra francosko glasbo — Bratislava: 20.45: Ruske in ciganske romane — koncert — Breslau: 20.20: Poletni večer ob Renu, pester koncert — Deutschlandsender: 20.00: Koncert — Frankfurt: 20.00: Radijski orkester, vmes zvočna igra — Hamburg: 20.00: Zabavni vokalni in orkestralni koncert — Huizen: 20.15: Orkestralni koncert — 20.45: Deklamacije — Leipzig: 20.00: Narodni plesi, igra simfonični orkester — Luxemburg: 20.00: Plesna glasba — Milan-Trst: 20.40: »Ples nehalnežec«, Monteverdije opera in Nicodemi: »Scarpolo« — Paris: 20.00: Orkestralni in vokalni koncert — Praga: 20.45: »Dva pribora«, zvočna enodejanka — 21.15: Slavnostni koncert francoske glasbe — Rim: 20.40: Vokalni in instrumentalni koncert — vmes filmske novice — Strasbourg: 20.30: Vokalni in orkestralni koncert — 22.30: Plesna glasba — Stuttgart: 20.00: Vokalni solisti in radijski orkester — Dunaj: 21.00: »Cavalleria rusticana«, opera.

Naročajte knjige Kmetijske Matice

beni drugi deželi ni stalo literarno delo v tako neposredni zvezi s socialnim vprašanjem. Braziljansko pesništvo, ki je s portugalskim neločljivo zraščeno, je dobilo v Gentilovi obravnavi posebno poglavje, v katerem najdemo vse, kar je potreba. Tako je od pisatelja postavljen ideal, da pokaže manj posebne lastnosti kot najbolj možno stvarnost, popolnoma uspel. Tako je nastala tudi časovno pogojeno in zaključkov polno ocenjevanje del in pesnikov, v katerem ustvarjalni duhovni Portugalske niso samo prikazani v neločljivi zvezi skupno z evropskim življenjem, ampak tudi v zvezi z vravnimi in duhovnimi spremembami lastnega naroda.

Cirilmetodski Vjesnik, ki izhaja v Zagrebu kot mesečna smotra za staroslovansko cerkveno glasbo, pod uredništvom prof. Visoševiča, prinaša v svoji peti številki tele prispevke: J. Arbatskij: Kako treba kombinirati glasove u pjevačkim zborovima. A. Kolaković: Muzičko čitanje nota na glas: B. Papandopulo: Franjo S. Kuhač kao ideolog naših muzičko-kulturnih nastojanja. Društvene vesti. Glasbena priloga. Fakia: »Ne ridaj mene matic za mešani zbor, i Bujlov »Oče naš« za moški zbor. Naročnina za celo leto znaša Din 120.—. Uredništvo in uprava v Zagrebu, Gunduličeva ul. 24. O publikaciji objavimo o priliki tudi strokovno oceno.

Šestdesetletnica Kyrila Hristova. Te dni je praznoval 60letnico znameniti bolgarski pesnik Kyril Hristov, eden najboljših bolgarskih pesnikov. Znan je kot bojevnik za slovansko vzajemnost in deluje mnogo zlasti za zbliznanje med vsemi slovanskimi narodi. Je tudi eden najodličnejših pristaev jugoslovansko-bolgarske zveze.

Beograjska zbornica o novem finančnem zakonu

Trgovinska zbornica v Beogradu je razdelila med člane finančnega odbora svoje pripombe k dvanajstim in novemu finančnemu zakonu.

Z velikim zadovoljstvom pozdravlja zbornica § 18. zakona, s katerim se odpravljajo famozni § 7 lanske davčne novele.

Ravno tako se z zadovoljstvom pozdravlja smisel § 19. (dodatek na pridobnino za velika podjetja). Vendar pa bi v zvezi s tem predlagala zbornica, da se znesek prometa, ki se obdači z dodatkom na pridobnino, poviša. Popolnoma pa je treba izpremeniti tretji odstavek, da bi bilo popolnoma jasno, da se lo obdačen nanaša (dodatek na pridobnino od družbeni davek) samo na ona podjetja, ki s svojim velikim kapitalom in razpredenimi posli škodujejo delajnim trgovinam. Zato je treba jasno določiti, da morajo ta posebni dodatek na skupni brutto-promet plačati predvsem industrijska podjetja, ki prodajajo svoje blago na debelo ali na drobno in na način, ki je predviden v tem členu. Isto mora veljati tudi za rudarska in obrniška velepodjetja. Od veletrgovin bi bile zavezane na ta dodatek samo one veletrgovine, ki se poleg prodaje na debelo bavijo tudi z neposredno prodajo polrošnikov.

Kaj je treba razumeti pod prodajo na debelo in kaj pod prodajo na drobno je treba natančno določiti s posebnim pravilnikom, in sicer sporazumno z zbornicami. Tu bi bilo treba uvrstiti tudi podružnice in prodajalnice, ki delajo v naši državi, ki prodajajo na drobno ali na debelo, ki pa zaslopaajo tvornice ali trgovske hiše, ki imajo svoj sedež v tujini. Če se te predlagane izpremembe ne izvršijo, potem bi pri sedanjih sližiciji plačala dodatek samo veleblagovnice, ki jih pa v naši državi še ni, temveč se šele uslanjavajo.

Zbornica je nadalje mnenja, da bi pri sedanjih sližiciji predpis o posebnem davčnem dodatku na skupni brutto-promet pri družbah, ki so zavezane na javno polaganje računov, popolnoma zgrešil svoj cilj. Edini način, da bi se nameravano doseglo, je, da se sprejme že večkrat predlagani predlog zbornice, to je, da plačajo prodajalnice in podružnice onih družb, ki pridejo tu v poštev, pridobnino in da jim davčni odbori odmerjajo pridobnino na popolnoma isti način, kakor jo odmerjajo vsem drugim trgovinam.

Zelo je razburil vse davkoplačevalce člen 30, s katerim se izpreminjajo predpisi o davčnih odborih, ker se z njimi daje večina zastopnikom davčne uprave, dočim so jo dosedaj imeli zastopniki davčnih zavezancev.

Zbornica je mnenja, da je glede števila članov davčnega odbora ohraniti sedanjia določila § 113 zakona o neposrednih davkih, vendar s to izpremembo, da trojico članov ne volijo občine, temveč po obrlnem zakonu ustanovljena obvezna združenja, za stroke pa, ki nimajo teh združenj, da imenuje zastopnike v davčnem odboru pristojna zbornica.

Pri § 33. bi bilo treba predsedniku reklamacijskega odbora izrečno naložiti, da pri pozivljanju članov k sejam upošteva ne samo stroko, ki jo izvršuje član, temveč tudi kraj, v katerem živi, da bi bili pri sejah navzočni vedno člani, ki dobro poznajo krajevne razmere davčnega zavezance, o čegar priložbi se razpravlja.

Poleg teh glavnih pripomb k samemu besedilu zakonskega načrta, pa predlagajo zbornice, da se vnesejo v zakonski načrt še ti dodatki in izpremembe:

1. Tar. post. 34 taksne tarife naj se izpremeni v tem smislu, da se odpravi obvezna dolžnost izdajanja kolkovanih računov, noi in podobnih listin.

2. V tar. post. 40 taksne tarife naj se vsiavi določba, da se pogodbe s trgovskimi potniki, kadar je njihov predmet neprecenljive vrednosti (delo proti proviziji) taksirajo tako, da se 100 Din plača samo od pogodb s potniki, ki delajo pri tej tvrdki že najmanj tri mesece, dočim naj znaša kolek za primere, ko je delovni odnos trajal manj ko tri mesece v enem letu, samo 10 Din.

3. Da se za dovoljenje za trgovino z deželnimi pridelki, žitom, semenom, krmom in perutnino na drobno, če se opravlja ta trgovina izključno le na način, kakor določa to § 125 (2) obrtnega zakona t. j. v prostorih, ki nimajo stalni značaj, plača taksa le po tar. post. 91. toč. 2 taksne tarife.

4. Da se vstavi v tar. post. 92 taksne tarife taksa 50 Din za dovoljenje za opravljanje poslov samostojnih trgovskih potnikov.

5. Pripomba iz tar. post. 92, ko tudi opomba k tar. post. 31 in 40 tarife o sodnih taksah naj se ukine, ker je v nasprotju z zdravim razumom in voljo zakonodajalca, da se plačuje taksa za protokolacijo tudi v onih primerih, ko se tvrdka sploh ne protokolira.

6. Tar. post. 91, 92 in 94 naj se prestilizirajo ali se naj jim doda pripomba, da bo potem popolnoma jasno, da se plačujejo takse po teh postavkah od dovoljenja brez ozira na število strok, ki se dovoljujejo s posameznimi dovoljenji.

7. Za prijave o preselitvi delavnice, podružnice ali pomožnega lokala obrta, ki se opravlja na podlagi obrtnega lista, naj se plača taksa za premestitve na področju iste upravne oblasti I. stopnje po tar. postavki 94, točka 5.

8. Besedilo tar. post. 397 naj se prestilizira tako, da bo izven vsakega dvoma, da gre tu le za zakupnino (najemnino) za občinsko zemljišče, ki se najema za blago.

9. V točkah 5 in 6 čl. 108 zakona o neposrednih davkih naj se precizira, kdaj so zbornice, uradi za zavarovanje delavcev in zasebna transportna podjetja dolžna dati davčnim upravam podatke.

10. Zakon o občinski tehtarini z dne 31. januarja 1896, naj se kot popolnoma anahronističen ukine.

11. Za vse davčne in taksne kazni naj se omogoči plačevanje v obrokih.

12. Čl. 33 zakona o taksah naj se izpremeni v tem smislu, da se določi poleg subjektivnega roka zastaranja še objektivni in daljši rok zastaranja.

Gospodarske vesti

Izhod iz gospodarske krize je v stabilizaciji. Guverner francoske narodne banke Tannery je imel v ameriškem klubu, ki mu je častni član, govor, v katerem je dejal med drugim: »Prepričani smo, da bo postal položaj v državah, ki so izvedle devalvacijo svoje valute, še slabši. V svojem nadaljnjem govoru je Tannery opozarjal na koristi, ki bi jih imeli od splošne denarne stabilizacije. V prvi vrsti bi se poslilo močno pomnožili.

Nove trgovske pogodbe Italije. Italijanski listi poročajo, da je vlada v zadnjih treh mesecih sklenila nove trgovske pogodbe z 12 državami, in sicer z Belgijo, Dansko, Nemčijo, Grčijo, Anglijo, Islandsko, Norveško, Nizozemsko, Poljsko, Rusijo, Švedsko in Švico. Vse pogodbe so bile sklenjene v skladu z novo italijansko trgovinsko politiko, da se doseže ravno težje v italijanskem trgovinskem prometu z inozemstvom.

Borzna poročila

Carij, 13. julija, Beograd 7—, Pariz 20 2075, London 15 135, Newyork 305 625, Bruselj 51 675, Milan 25 137, Madrid 41 875, Amsterdam 208 225, Berlin 123—, Dunaj 57 70, Stockholm 78 05, Oslo 76 05 Kopenhagen 67 55, Praga 12 765, Varšava 57 775, Atene 2 30, Carigrad 2 48, Bukarešta 2 50, Helsingfors 6 68, Buenos-Aires 0 3075

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petina vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

V KOPALIŠČU SK Hiriya imate vedno na razpolago maserja-pedikerja. Cene solidne. Priporoča se najvljudneje Palek Alojz.

4-SOBNO STANOVANJE z verando in kopalnico ter 2-sobno, podprtično se odda takoj. Poizve se na Bleiweisovi cesti 3.

DO DIN 5000.— MESEČNO lahko vsak zasluži! Pišite na upravo »Glasa naroda« pod »Novo«.

POSOJILA BREZ POROKOV dajemo državnim in samoupravnim uslužbencem, oficirjem in podoficirjem, itd. Pišite upravi »Glasa naroda« pod: »Ugodno«.

SVEŽE debele slive (ringlo), jabolka kg 4—4 50 Din, košarice 40 kg, razpošilja franco tovarnine proti povzetju G. Drechsler, Tuzla.

Posredujem denar

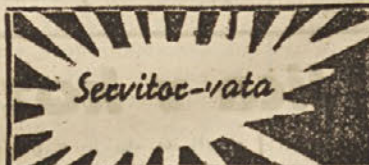
na hranilne knjižice vseh denarnih zavodov
RUDOLF ZORE, LJUBLJANA
Gledališka 12, Telef. 38-10
Za pismen odgovor priložite 3 Din v znakah

Ureditelj dolgov

potom sodnih in izvensodnih poravnav. Nasveti v konkurznih zadevah in vseh drugih trgovsko-obrtnih poslih. — Strokovne knjigovodske revizije, sestava in aprobacija bilanc.

Preskrba kreditov, nasveti glede hranilnih vlog in plasiranje istih. — Vsi posli kmečke zaščite.

Edina koncesionirana komercialna pisarna:
LOJZE ZAJC,
Ljubljana, Gledališka ulica 7. Telefon 38-18

Denar si prihranite ako čistite vaše kovinske predmete s
SERVITOR-VATO
ker se uporabljen komadi šruval in večkrat uporablja — Dobite v vsaki železniki in Specializirani trgovini.
EKSTRA! družba, Ljubljana, Gosposvetska c. 8

KMECKI MAGAZIN

Ljubljana, Krekov trg 10 (nasproti Mestnega doma)
Vas postreže z najboljšim blagom in najnižjimi cenami. Ako hočete dobro kupiti in prihraniti denar, obiščite to trgovino

KLISJEJE
IZDELUJE SEBNO SOLIDNO
KLISARNA ST. DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA UL. 13

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

Letz še ni in Časlavský ga je povabil kot gosta na svoj dom. Toda Letz je postal nezaupljiv, ko je slišal o tako intimnem obisku. Slednjič sta se domenila, da pojdetta večerjat nekam na zdravi zrak. Časlavský je izbral Letno in Letz je bil s tem zadovoljen.

Naročila sta si večerjo in Časlavský je silil Letza, naj si naroči vino. Na listku je bilo več vrst, toda Časlavský je izbral sherry, ker je to najbolj opojna vrsta med vini. Upal je, da se Letzu razveže jezik, ko se nekoliko napije. To vino razvezuje tudi take jezike, na katere so si ljudje napravili vozle. Letz je pokusil vino in spoznal, da je po njegovem okusu. Znova se je napil in ugajalo mu je, da se je v njevem ohlajajočem se telesu razvel ogenj. Čez nekaj časa je začel žlobudrati in Časlavský ga je potrpežljivo poslušal. Naj govori, kar hoče, njegov čas se ni prišel. Potem, ko je menil, da je Letz že pripravljen, je zasukal govor na to, kar mu je ležalo na srcu. Toda Letz je postal takoj oprezen in je govoril o drugem. Četrte ure je trajal ta boj, ne da bi bil prišel Časlavský za ped bliže k cilju. Potem je godba prenehala in Časlavský je slišal tudi, kako izgovarja nekdo pri sosedni mizi Letzovo ime. Ozrl se je tja in videl dva moža. Enega sploh ni poznal; razen tega je bil obrnjen od njega. Toda drugega se je nekoliko spominjal, zdel se mu je znan, kakor da sta bila že kdaj skupaj. Potem se je njegov pogled vrnil k Letzu. Takoj je videl, da se je tu nekaj godilo. Letz je zrl na onega drugega s pogledom, iz katerega je puhalo najhujše sovraštvo. Nestrpno je čakal, da se vrne Letz z mislimi k njemu, in začel je spet delovati

kakor kuček, da bi se preglodal do kake nepremišljene besede, po kateri bi mogel zlestiti za kos dalje. Letz ga sprva ni poslušal, njegova pozornost je bila očitno obrnjena k sosedni mizi, s katero se ni nehal baviti, čeprav ni več tja gledal. Toda tista dva, ki sta ga tako razburila, sta plačala ter šla mimo njiju k izhodu. Letz je izgubil vso zvezo in je dolgo gledal za njima. Ko sta izginila v temi, se je obrnil k Časlavskemu in mu rekel nekoliko besed, ki so ga osupile.

»Moram vam nekaj povedati. Ko ste me takrat vprašali, ali vem kake podrobnosti o smrti vašega sina, sem vam mogel z mirno vestjo reči: ne. Nič nisem vedel, ničesar se nisem mogel spomniti. Vi pa ste mi navedli nekoliko stvari, po katerih se mi je začelo svitati v glavi. Povedali ste o dopisih, ki ste jih poslali polku, in o povpraševanju v ministrstvu. In doma, ko sem bil sam, se mi je začelo jasnit v glavi.«

Časlavský je mrzlično poslušal. Bil je tako razburjen, da je neprestano vlekkel za prt na mizi. Storil je to že tolikokrat, da je bila Letzova čaša že na robu mize. Letz jo je zadržal in govoril dalje: »Bila je res neka zmeda okrog nekega samomora in spomnil sem se v toliko, da sem našel v spominu, da je bilo vse to pisanje in pojasnjevanje zavoljo nekega enoletnega prostovoljca. Ki je bil iz Prage.«

Umolknil je, vzela čašo in se napil v dolgem požirku.

»In potem? Kaj je bilo še?« je mrzlično vprašal advokat.

Letz je dolgo zrl vanj. Omahoval je že nekaj časa, ali naj mu izda Astenburga že zdaj. Moj Bog, ta bi ga razmesaril kakor levi rimske kristjane. Toda odločil se je, da ne prelomi besede, ki jo je dal staremu Astenburgu. Pove mu prav za prav vse, ampak tako, da Časlavský še ne bo mogel uničiti Astenburga.

»Kaj je bilo potem?« je zabučal. »Ne morem vam prisedi, ker je že dolgo od tega, toda mislim, da je

vaš sin izvršil samomor, ker je moral izpolniti povelje, s katerim ni soglašal.«

Časlavský je pod mizo sklenil roke. Tisočkrat je razbiral, uporabljajoč vse poznanje značaja svojega sina, ta primer in ni bilo ničesar, pri čemer bi se ne bil ustavi. Bilo je nekaj takega, kakor da bi bila napisana knjiga, v kateri bi bile razrešitve vseh mogočih šahovih kombinacij. Tako je tudi dosegel do tega, o čemer je zdaj govoril tale človek. Vračal se je k temu precej pogosto in bi bil morda že verjel, ako bi ne bili njegovi možgani preveč pravniško trenirani. Potreboval je dokazov, da bi mogel verjeti. Ali pa vsaj močnih indicij. In zdaj je bilo torej vendarle tako.

»Kakšno je bilo to povelje?« je vprašal gluho.

»S pridržkom, da tega ne vem zanesljivo?«

Časlavský je pritrtil: »Ne bom iz tega ničesar izvajal.«

»Zdi se mi, da je bilo v zvezi z nekakšno justifikacijo. Neki ljudje, izdajalci, morda resnični, morda le namišljeni, bi bili morali biti ustreljeni. Tudi vaš sin je bil k temu komandiran. Med temi ljudmi je bila žena. Ta ni izdihnila takoj po salvi. To se dogaja in za take primere je predpis, da komandant ukaže nekemu, da zadá takemu človeku smrtni udarec. Temu pravijo sunek iz milosti. Zdi se, da je dobil ta ukaz vaš sin. In drugi dan so ga našli ustreljenega. Ležal je v potoku, kamor je padel, ko se je ustrelil.«

Časlavský je dolgo molčal. Nič več ni vlekkel za prt, roke so mu ležale spete in mrtve. Slednjič je dvignil glavo: »Podali ste mi v resnici nenavadno dragoceno poročilo,« je rekel odmerjeno. »Morda bi mi mogli podati še drugo?«

Letz ga je vprašujoče pogledal.

»Kdo je bil tisti častnik, ki je dal mojemu sinu to povelje?«

Vprašanje, ki ga je Letz čakal. Tale človek, ta je bilo sveto, bi takoj začutil potrebo, da bi tistega častnika razmesaril.

Anton Škrbec:

Pred dvajsetimi leti...

Oddih pa je trajal le dobrih 24 ur. Ze okrog 5. ure zjutraj so se 30. julija znova oglasili topovi na obeh straneh. Streljanje je trajalo ves dan in izgledalo je, kot da Italijanom ni bilo na tem, da zavzamejo mesto, marveč da ga do tal porušijo, da ne bo ostal kamen na kamnu. Tudi naslednjega dne niso odnehali. Takrat sem moral po najnujnejših opravkih za vsako ceno domov v ulico Sv. Ivana. S stolnega trga do doma sem rabil običajno le kakih 5 minut. Tistega nesrečnega dne pa sem taval po najbližnjih cestah celo poldrugo uro. Zvijal sem se ob zidovah in se ko iz uma metal na tla vselej, kadar je zažvižgalo v zraku. Po cele četrt ure sem čakal po nekod, da je peklenški ogenj vsaj za hip ponchal.

1. avgusta je doseglo obstreljevanje nov vrhunec. Vse mesto je bilo zastrto z gostim, sivim dimom. Po ulicah se je širil strašen smrad po smodniku, žveplu, ogorkih in krvi. Lahi so razbijali po mestu ves dan do pozne večerne ure. Tedaj so se za dobro uro ustavili nato pa začeli znova, še huje. Gorica je takrat doživela svojo prvo peklenko noč, kakršno je težko pozabiti. Napol podrti hiše so se zamajale vsakokrat, ko je kje v bližini udarila kaka 305 mm granata. Stresle so se celo že kleti in zakopi. Ljudje so prestrašeni vstajali s svojih skromnih ležišč in napol oblečeni, napol goli zbežali na ulico. Zbirali so se v majhne gručice in bežali v stran, na kraje, ki so jim Lahi prizanesli. Ponekod je nastala zmešnjava in divja panika. Stari ljudje so pravili, da se kaj takega ni zgodilo niti one strašne potresne noči na velikonočni ponedeljek leta 1895.

Pripetilo pa se je tega dne še nekaj posebno žalostnega. Skupina ljudi se je zbrala tudi pred magi-pribežala tudi neka mati s tremi otročički. Tedaj je opazila, da nima s sabo ne denarja, ne kosa kruha za svoje neboljenčke. V svoji zbeganosti se je obrnila

in stekla nazaj proti domu, otroke pa je pustila pri ljudeh. Vrnila se je vsa utrujena in izčrpana pičle pol ure pozneje. Pred magistratom pa ni bilo nikogar več. Le še kup mrličev raztrganih in okrvavljenih ter ruševine napol podrtih zidov. Pred močno občinsko hišo je treščila granata in ubila vse do zadnjega. Nesrečna mati je začela iskati med trupli svojo deco. Komaj je prepoznala otroke med iznakaženimi obrazi sedmero dece, ki je ležala sredi odraslih mrličev. Vsa obupana je skušala spraviti vsaj trupelca na varno. Tisti hip je znova treščilo. Sredi med mrličji je raztrgalo še njo. Na daljni ruski fronti je prav tiste dni padel še zadnji član nesrečne družine, njen krušni oče, ki mu je usoda le toliko prizanesla, da mu še niso sporočili prežalostne novice z razdejanega doma.

Naravnost usoden je bil za mesto 3. avgust. Lahi so tega dne razdejali goriški državni kolodvor in s tem mesto docela odrezali od zaledja. Razbili so progo vse do Sent Petra. Vojaški vlaki so odtlej prihajali le še do Prvačine. Iz mesta ni bilo nobene rešitve več. Padale pa so granate tudi na druge več ali manj važne strateške točke in podirale zadnje goriške postojanke. Poleg vsega je tega dne zavladała še strašna vročina in na solncu je kazal toplomer nad 50 stopinj Celzija. Poleg tega se je razširil po mestu silen smrad z razbitih gnojišč in stranišč in po redkih zavetiščih so se že pričele širiti sicer ne-utemeljene govore o kužnih boleznih, ki so vzele že tega ali onega.

Dne 5. avgusta so Lahi odnehali. Z večjo skupino izmučenih ljudi sem tedaj krenil z mesta proti Sent Petru. Vsa cesta je bila natrpana vozov, živine in ljudi. Proti mestu je korakalo ob eni strani vojaštvo, sredi ceste pa so vlačili na vozeh nov tren. Teh vozov ni bilo ne konca ne kraja. V drugo smer pa se je valila nepretrgana vrsta civilistov, ki so peš, z vozovi in nešteti vozički bežali in se umikali neprestani smrtni nevarnosti. Na dolge vrste izmučenih ljudi pa je pripekalo vroče poletno solnce, ki pa je le s težavo prodiralo skozi goste oblake prahu, ki so se širili s ceste na sosednje travnike in polja.

Nadaljevanje pešpoti iz Gorice.

Šel sem peš do Rihemberga in dalje z železnico do Ljubljane. Solnce je neusmiljeno žgalo, oblaki prahu so se vzdigovali od nepreglednih množic vojaških voz, ki so se pomikali skozi vso to kalvarijo izmučenja in splošne onemoglosti proti fronti in spet nazaj. Neprenehoma! Bilo je kakor zakleto: vročina, prah, vozovi, vozovi. V št. Petru so granate napravile svoje razdiralno delo, pele so pesem uničenja in pokončanja, bljuvale so ogenj na ljudi in na vse, kar so mogle doseči — kakor da se jim studj ves ta človeški rod, ki tu gomazi in se bije za neznanu fatomorgano. V šentpetru je bilo v gradu grofa Coroinija mnogo vojaštva in oficirjev. Granate so jih zavohale kakor lačni volkovi svež plen. Vojski in oficirji, po večini Madžari, so se preklinjajoč razbežali na vse strani. Grad je bil kmalu prazen. Toda prav v trenutku, ko si je skušal poiskati boljšega zavetja, je treščila granata in ubila polkovnika in konja, nato druga, tretja...

Na dvorišču so obležali ranjenci in mrtvi in kri... Pri Pulferju v gozdu je bilo skritega mnogo vojaštva in voz. Lahi so jih začutili in poslali nanje železni blagoslov-granate. Več vojakov in konj je bilo ubitih, ostali so se razkropili po gozdu proti Stari gori. Prav v tem trenutku, ko je dajal poveljnik navodila, kako naj se poskrijejo, je priletela granata, ki je odtrgala konju glavo, poveljnika pa čez prsa presekala. Dalje je bila v Volčji dragi hiša Torelli pri kolodvoru vsa razsuta kakor tudi hiša gostilne »Bajt«. Vse razdejano. Nikjer nobenega človeka. Pri potoku Lijak so padale granate vse križem krašem. Ustavil sem se za kratek čas in opazoval morišče na Fajtjem hribu, kjer so venomer švigale granate in padali šrapneli ter pomorili na tisoče vojakov. V Prvačini sm se malo okrepljal v gostilni, potem pa sem nadaljeval pot proti Dornbergu, kjer je vse mrgolelo vojaštva. Pri Dornberškem mlinu je bilo na stotine trenskih voz, čakajočih povelja za odhod.

V Zalovščah in pri Saksidu je bilo vse polno vojaštva, kakor tudi v mlinu »Pekel«, v katerem je bilo skritega precej trenja in konjenice.

Srebrna žlica v kozarcu

Ze stari Rimljani so v vrče za vodo polagali srebrne novce, da so s tem ohranili vodo svežo in čisto, kar je vsekakor dokaz, da jim je že takrat bila znana desinfekcijska lastnost srebrnih raztopin. Današnja znanost je skrivnost oligodinamičnega preiskala in pri tem našla, da se v vodi, v kateri se nahajajo majhni delci srebra, povečajo vse bakterije uničijo.

Učinek desinfekcije srebra je odvisen od zelo lahke topljivosti srebra v vodi, kar imenujemo oligodinamično lastnost. Srebrna žlica v kozarcu vode je najhitrejša in najcenejša metoda, da ohranimo vodo svežo in jo sprostim bakterij. Dognali so, da se v enem litru vode izloči 0,00002 grama srebra. In vendar že ta izredno razredčena raztopina zadostuje, da z njo uničimo bakterije, ki so v vodi nahajajo, poleg tega pa ta neznatna raztopina človeškemu zdravju absolutno nič ne škoduje.

Baktericidni učinek srebra si razlagajo na ta način, da nekatere kovine oddajajo posebne žarke, ki smrtno vplivajo na bakterije. Dva francoska raziskovalca sta tudi dokazala oligodinamično lastnost klora. Klor izžareva ultravioleto žarke, ki vodo desinficirajo. Po tem odkritju je danes že več kakor v sto mestih vpeljana metoda razkuževanja vode s pomočjo klora. Izkušnje so pokazale, da na vseh onih krajih, kjer razkužujejo vodo z oligodinamičnim klorom, umrljivost dojenčkov izredno pada. Tudi v mestih, kjer vodijo vodo po svinčnih ceveh, je voda do gotove stopnje oligodinamizirana.

Baktericidni učinek dragih kovin, zlata in srebra, pa tudi bakra, igra v človeškem organizmu naravnost življenjsko važno nalogo. Do-

gnali so, da je v pljučih tuberkuloznega samo deset del bakra, kakor pa v pljučih zdravega človeka. Pa ne samo notranja oligodinamija je za človeško življenje važna, pač pa tudi zunanja. N. pr. prstani, verižice, ogrlice, uhani in podobno. Znojnice kože vsrkavajo oligodinamično raztopino teh kovin in jo dovajajo v celice organizma. Zato je tudi dobro vedeti, da je nošnja zlatih in srebrnih okraskov ne samo zaradi luksusa na svetu, pač pa tudi biološko koristnost onemu, ki te predmete nosi na telesu. Tudi uživanje prehrane s srebrnim priborom ima že od davnaj svoj pomen in zato tudi lahko razumemo, zakaj so v prejšnjih časih dojenčkom darovali srebrne posode.

V potrditev teh vsekakor važnih činjenic bi še dejali, da sta oba nemška kemika prof. Freundlich in Sollner neoporečno ugotovila, da je srebro zelo lahko topljiva kovina in ima pred vsemi ostalimi kovinami to prednost, da če prihaja v dotik z različnimi drugimi predmeti, ga ti predmeti absorbirajo. Tudi bakteriologi so prepričani o oligodinamičnih učinkih srebra in zlata in predpisujejo obem kovinam veliko važnost pri zaščiti zdravja, posebno v onih krajih in državah, kjer so higijenske prilike šele v razvoju.

Strahovite elementarne nezdode

3000 Kitajcev je izgubilo življenje zaradi poplav

Poplave v provinci Honan so povzročile tako ogromne izgube na človeških življenjih, da lahko govorimo naravnost o decimiranju prebival-

Tour de France

Odpočitek udeležencev najdaljše in najnapornejše kolesarske proge »Tour de France«. Levi na slik je dotedanji zmagovalec Maes (Belgija).

stva v gotovih krajih. Samo v mestu Jenčičen je utonilo preko 3000 ljudi. Na tisoče prebivalcev si je rešilo življenje še v zadnjem trenutku s tem, da so z vso naglico dosegli višine, ki jih voda še ni poplavila. Očividci poročajo, da je ozemlje na 10 in 10 kilometrov daleč pod vodo. Samo drevesne krone in hišne strehe molijo iz vode. Mesto Huešiu v Severnem Honanu je popolnoma pod vodo. Tudi tu štejejo številne človeške žrtve.

Na področju reke Jangce so se med Hankanom in Čangom napravila velika jezera, iz katerih molijo posamezna mesta kakor otočja. Na posameznih višinah so se zgnetle ogromne množice beguncev, ki jih polagoma odvažajo s čolni v nepoplavljene kraje. V Jungjangu ob reki Hanf je 800 hiš porušeni.

Povsod poskušajo z največjo naglico utrditi nasipe rek, vendar pa je trud v največ slučajih brezupen, ker voda vse zgradbe sproti odnaša. Na povelje Čangkajška so poslali v ogroženo ozemlje številne transporte vojaštva.

Strahovitim poplavam v provinci Honan je bilo žrtvovano celo mesto s prebivalci vred. Voda je ponoči nenadoma predrila obrambne zidove zelo nizko ležečega mesta Jenči in presenetila prebivalce v spanju. V najkrajšem času je bilo vse mesto preplavljeno. Edino stolpi mestnega obzidja in brzojavni drogovi molijo iz vode. Le nekaj nad 100 prebivalcev se je moglo pravočasno rešiti. Na tisoče ostalega prebivalstva pa je utonilo. Število izgub se točno še ne da ugotoviti, vendar pa računajo, da je to število zelo visoko.

Tožba radi zvezde — varana nesmrtnost

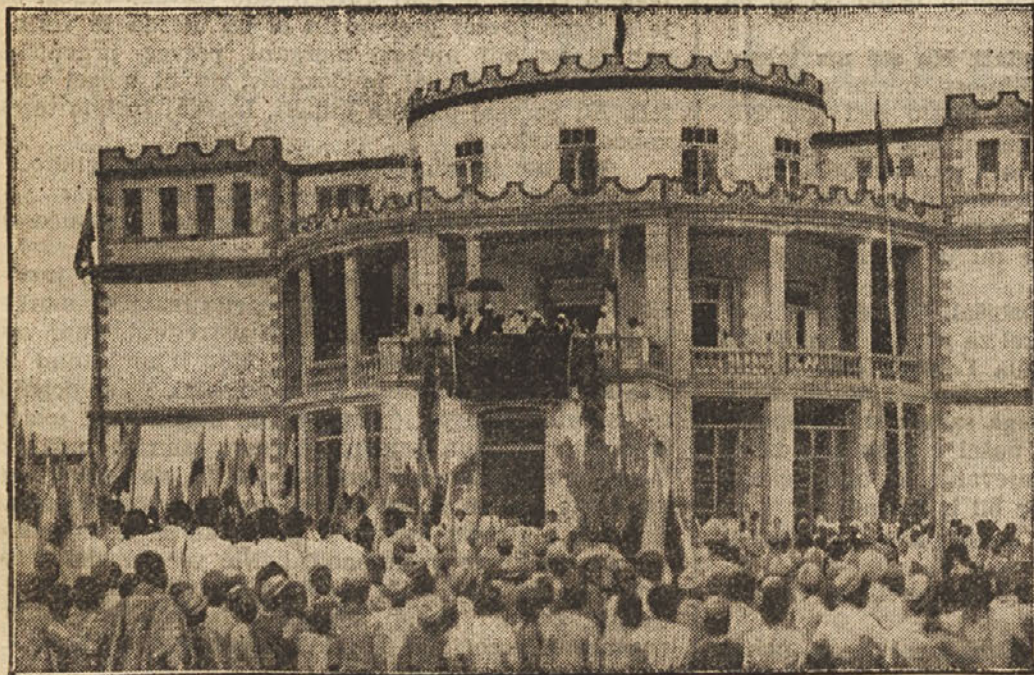
Zares smešen in zabaven izrodek slavohlepa doživlja te dni Amerika. Premožni Mr. Limers bi bil za vsako ceno rad postal slaven. Vsekakor pa se je mož zavedal, da v svojem življenju še ni »zagrešil« nič takega, kar bi ga utegnulo uvrstiti med nesmrtnike, pa se je ob pomanjkanju drugih dejanj odločil, da si bo nesmrtnost kupil. Stopil je tedaj v eno izmed največjih zvezdaren v Ameriki in ji je poklonil prav znaten znesek. Zvezdarna je bila seveda nepričakovano darila močno vesela in je tudi ni prav nič motilo, da stavi darežljivi podpornik neko pogoj. Zahteval je namreč, da morajo učenjaki prvo zvezdo, ki jo poslej odkrijejo s te zvezdarne, nazvati po njem. To so mu seveda brez pomisleka in pridržka obljubili.

Nesmrtnosti željni bogataš je nestrno čakal dne, ko mu z zvezdarne sporoče, da se je njegova želja izpolnila. Ker le predolgo ni bilo

nobene ugodne vesti, je nekakraj sam povprašal, kako je kaj z novimi zvezdami. Bilo pa je kakor zakleto in učeni gospodje so Limersu vedno iznova zatrjevali, da se jim zadnji čas ne posreči opaziti nobene nove zvezde.

Mož je bil seveda potr, vendar ni obupal. Ogenj v strehi pa je nastal, ko je te dni slišal, da so baje znanstveniki vzlic drugačnemu zatrdjevanju le odkrili novo zvezdo na nebu. Niso je pa imenovali po darovalcu Limersu, ampak čisto nekam po svoje. Limers je kakor modras hitel na sodišče in zahteval, da gospodje novi zvezdi takoj priznajo njegovo ime ali pa mu vrnejo denar.

Zdaj Amerika s smehom pričakuje, kako se spoprimejo nehvaležni obdarovanci s častihlepnim svojim dobrotnikom. Poredni ljudje pa si nagajivo pripovedujejo zgodbo o goljufani nesmrtnosti.

Beg Evropejcev iz Abesinije

Zaradi čedalje ostrejšje napetosti med Italijo in Abesinijo, o čemur smo obširneje že poročali, so številni Evropejci zapustili Abesinijo. — Ta najnovejši posnetek kaže abesinskega cesarja Haile Sellasie s kraljico, princem Makonnen in vojvodom Hararom in novo zgrajeni palači v Harraru. Prebivalstvo in šolska mladina pozdravljajo kraljevsko družino na balkonu palače.

Iz mesta --

Ivko je sicer majhen deček, ko pa se odpravi na počitnice, ima s seboj prtljage, kakor da bi potoval — v Ameriko.

Nič za to! Saj se bo navžil zraka in sonca ter božjega zdravja, ki diha z naših travnikov in polj. Spoznal bo tudi, odkod nam prihaja kruh. Ko se bo jeseni vrnil v mesto, bo imel nemara celo utrjene roke. Ivko se namreč rad loti vsakega dela in se bo hitro naučil sukati tudi grablje in vile. To bo še nekoč korenjak.

na deželo

Marjana Željeznova-Kokalj:

Oče Pepček -- sinček tepček

Dolinarjevemu očetu so rekli vsi vprek Pepček, čeprav mu je bilo ime Lovro. Je že sv. Jožef bolj imeniten svetnik ko sv. Lovrenc, si je mislil Dolinar in delal od zore do noči zase in za svojih sedem otrok. Osmi je pa bil na poti. Zraven je redil vse berače in postopače, ki so šli skozi vas in se ustavljali pri njegovi borni koči.

»Obubožal bo,« je govoril njegov najbližji sosed, ki je bil velik bogataš in skopuh. »Pognal bo domačijo s svojo zastonjsko krčmo za berače in meni bo padel lep košček sveta za majhen denar. Pepček je pač Pepček, da se Bog ga usmili!«

»Prav, tako je prav!« mu je odvrnila veselo njegova žena, ki je bila še bolj lakomna kot mož. »Če je pa tak Pepček!«

Pri Dolinarjevih je prišel na svet osmi otrok. Oče je bil v zadregi zaradi botra. Pa se mu je ponudil berač, ki je prenočeval ravno pri njih. »Pepček naj bo,« je menil oče. »Dober naj bo ko ta veliki svetnik!« In krstili so ga za Pepčka. Mati je za kosilo malo bolj zabelila žgance in zelje, oče je pa botru natočil šilo žganja, ki ga je hranil pri hiši le za zdravilo. Ob slovesu je berač-boter poželel otroku srečo in ga zazibal tako nerodno, da je odletel iz zibelke.

Pepček je rasel. Ni se jokal niti smejal. Vsi so mu rekli le Dolinarjev tepček. Ko mu je bilo 18 let, so Dolinarjevi tako zabredli v dolgove, da so jim hoteli prodati neusmiljeni kmetje hišo in njivico. Pa se je Pepček-tepček odločil in stopil pred očeta in mater rekoč: »Po svetu bom šel iskat srečo!«

»Ti?« so se začudili domači. Prikimal je Pepček in zaprosil starše za blagoslov. Oče in mati sta ga blagoslovila. Oče mu je nato stisnil roko rekoč: »Pojdi v svet v božjem imenu. Boj se Boga in ogibaj se greha in hudobnih ljudi!«

Mati pa je jokaje dejala: »Bodi dober in ljubi vsakogar!« Dala mu je palico v roke z besedami: »Popotnik ne sme biti brez palice!«

Pepček-tepček je s težkim srcem zapustil dom in krenil po široki cesti. Na križpoti je srečal dva lovca, ki sta se prepirala. Ko sta zagledala Pepčka-tepčka, je rekel večji:

»Ta nama bo pokazal pravo pot.«

»Čuj, bratec, katera pot je prava?« je vprašal drugi lovec.

»Ta-le,« je odvrnil Pepček-tepček in s palico zarisal v prah velik krog. Lovca sta začela tekati okoli kroga in Pepček-tepček je šel dalje. Dospel je spet na križpot. Dva medveda sta se grizla in kobacala po tleh.

»No, prijatelja!« ju je ogovoril Pepček-tepček. »Kaj sta pa tako huda?«

Zarenčal je prvi: »Katera pot je prava.«

Pepček-tepček je spet zarisal krog na tla in rekel:

»Ta-le in prav nobena druga!«

Medveda sta začela lomastiti okoli kroga. »Dobro hodita!« jima je želel Pepček-tepček in zavil v gozd.

Ko je stopal po samotnem gozdu, se je jelo že nočiti. Ni ga skrbelo, kam bo legel spat. »Poštenemu človeku se ni bati kaj,« si je rekel glasno, »tudi v gozdu ne.« Ravno se je oziral po primernem ležišču, ko je zagledal pred seboj dva vraga, ki sta se tepla. Iskro so letele od njiju. Pepčka-tepčka je postalo strah, toda potem se je ojunčil in vprašal: »Tovariša, kaj pa iščeta?«

Večji vrag je sunil manjšega ob tla in dejal: »Iščeva pravo pot.«

Pepček-tepček se jima je približal malo boječe, zarisal krog in rekel: »Ta-le bo prava!«

Večji vrag je zavpil Pepčku-tepčku: »Ne prenočuj! Pojdi dalje! O polnoči boš prišel do skale sredi gozda, okoli katere

teče vodica v krogu. Povej tam vragu s konjsko nogo, da prideva takoj!« Nato sta začela tekati vraga okoli kroga, ki je žarel kot ognjen obroč.

Pepček-tepček je hodil dolgo. Nazadnje je prišel do skale. Vrag s konjsko nogo je zagodrnjal in položil na tla ognjeno palico. Pepček-tepček je pa rekel: »Bratec, malo potrpi! Takoj bosta prišla tvoja dva brata. Sta že našla pravo pot.« Tedaj se je zakadil pred Pepčka-tepčka bel zajček. Spehan je dejal: »Ušel sem jim. Lovca, medveda, vraga — vsi tekajo okoli kroga.«

Vrag s konjsko nogo je zatulil in se zaletel z glavo ob skalo. Skala se je razpočila na dvoje in vrag je izginil v njej.

»Poberi ognjeno plico,« je dejal zajček, »in udari po skali trikrat rekoč:

Odpri se skala,

zlato boš dala!«

Kakor je rekel bel zajček, tako je storil Pepček-tepček. Razpoka v skali se je razširila v ogromen lijak in zlato je letelo iz nje visoko v zrak.

»Pobiraj zlato in zlagaj ga na kupe,« mu je svetoval zajček. »In hitro... Popredno bo zapel petelin dan, bo vsahnilo zlato!«

Zajček je odskakljal in se izgubil v gozdu.

Pepček-tepček je hitel pobirati zlato. Bil je ves poten in ko je petelin zapel dan, se je skala zaprla. Pepček-tepček je pokril zlato s smrečjem, nametal mah po vrhu in povabil mravlje, da mu čuvajo zaklad.

Napotil se je proti domu in oče, ki je ravno vpregel kravo v voz, da bi vse skupaj prodal, ga je začuden vprašal: »Kaj si se že vrnil? Ali se ti je godilo slabo?«

Pepček-tepček mu ni odgovoril. Sedel je na voz in pognal kravo. Obrnil se je proti očetu in mu zaklical: »Oče, izpraznite škrinjo za žito, škrinjo za ajdo in škrinjo za rž!« In že ga ni bilo več. Kravica je dirjala ko najurnejši konj.

Oče si je mislil: »Kaj naj izpraznem,

ko je že vse prazno! Pepček, res si tepček!« Stopil je v kuhinjo. »Mati,« je dejal, »Pepček je bil tu in se mi pred nosom odpeljal s kravo. »Za božjo voljo! Da je ni komu podaril! Tako je otročji!« se je prestrašila mati.

Tedaj je zaropotal voz pred hišo in Pepček-tepček je zaklical: »Oče, mati, hitro!« Na klic sta stekla pred hišo in začudena sta obstala.

»Kaj strmita? Nosita!« ju je bodril. Komaj so napolnili eno škrinjo, se je Pepček-tepček spet vsedel na voz in odhitel proti gozdu. Tako je pripeljal še dvakrat.

»Kaj bomo z zlatom,« so se zvečer vpraševali Dolinarjevi. Pepček-tepček pa, kakor da ga je srečala modrost, je dejal: »Poplačajmo dolg, popravimo hišo in hlev, sezidajmo kokošnjak, čebelnjak in golobnjak.«

In tako so storili.

V vasi so šušljali: »Odkod imajo Dolinarjevi denar? Ali ga je Pepček-tepček zaslužil? Morda pa ga je ukradel!« »Ali pa,« se je domislil najpametnejši

med njimi, »mogoče je našel zaklad!«

»Tako bo,« so mu prikimali sovaščani. »Ampak, kako bi izvedeli resnico,« je skrbelo soseda skopuha.

»Pojdimo jih vprašat,« je svetovala njegova žena.

In šli so. Dolinar jih je pogostil po svoji stari navadi. Zvito so spraševali to in ono, toda Dolinar se jim je spretno izmikal.

In nazadnje je skopuhova žena vprašala, ker ni mogla več skrivati svoje radovednosti: »Kako ste pa postali tako nenadoma bogati?«

Vsi so utihnili.

Dolinar je hote preslišal vprašanje, ko se je nepričakovano oglasil Pepček-tepček: »Našel sem zaklad.«

»Kje?« so ziniti vsi in odprli usta.

»V gozdu pod skalo,« je odgovoril.

Ne da bi se zahvalili za gostoljubnost, so planili vsi proti gozdu. Naleteli so na lovca, ki sta se prepirala na križpoti. »Povejte nam, kje je prava pot?« sta vprašala kmete. Ti so pa pograbilili lovca in ju vrgli v cestni jarek. V trenutku

sta se pobrala in se izpremenila v vrage ter zdirljala za preplašenimi kmeti. Nato so srečali medveda, ki sta se grizla. Zakadili so se v nju in ju pomandrali. Toda tudi medveda sta bila vrage. Začela sta teči za kmeti. Nazadnje so prišli do obeh vragev v gozdu. Zapodili so se v nju in dirjali naravnost proti skali. Ko je zagledal vrag s konjsko nogo kmete in vrage, je udaril trikrat z ognjeno palico po skali. Skala se je odprla in kmet za kmetom je izginil v njenem žrelu. Le najumnejši se je ustavil ob pravem času in odhitel domov. Čez tri dni je približil ves onemogel in siv. Ko je v vasi povedal, kaj se je zgodilo, so začele žene jokati in tarnati, otroci pa kričati.

»Zapustimo ta kraj,« je dejala skopuhova vdova. »Pepček-tepček je vragov brat.«

Za majhen denar so Dolinarjevi kupili devet posestev. Tako je imel vsak otrok svoj dom. Deveto so pa izpremenili v dom revnih in zapuščenih, kjer je bilo vedno dovolj gostov.

Nedeljski lovec ...

Svjatoslav:

Čevljarček z zvezdami

»Kar pojdite,« je rekel, »kar počakajte, sam vam jih pripeljem, če so res ukradene. Čas je že, da bi bile spet na nebu in sijale kot se spodobi božjim zvezdam. Tako nerodna in pusta je pot, ko jih ni, človek mimogrede zaide.«

Svetniki so se nazadnje dali pregovoriti, lepa novica jih je vse prevzela.

»Domov gremo prav, da jih boš pripeljal, to bo veselje! Vsi nebeščani bodo vriskali nič kako. Pa glej, da kmalu prideš!«

»Pridem, pridem!« je vneto zatrjeval Petrinček. Preložil je harmoniko z ene strani na drugo ter se obrnil in odhitel čez pustinjo, kakor bi se mu strašno mudilo.

»Zdaj vem, da jih je ukradel, zdaj se ga ne bojim več, grešnik je kakor jaz, ki sem ga osleparil za leteče škornje,« je godrnjal vso pot. »Le čakaj!« so se mu bleščale oči.

Čevljarček se vrača, pa misli ves čas na veliki dogodek. Rešil bo zvezde in jih spet pripeljal na nebo. Prav za prav je še negotovo, kako se bo vse to zgodilo, grof Bogataj se ves čas prikazuje pred njim kot nepremagljiv velikan in bolj ko se oddaljuje od zvezd in neba, bolj se mu dozdeva vse nemogoča stvar. Pa potolaži se po svoji navadi z mislijo, da bo že imel srečo in rajši sanja, kakšno bo potem življenje. Tako nekako od da-

leč slutiti, da se bo nekaj izpremenilo, prav na jasnem si pa ni o tem. Tako bo pač, kakor je treba, ljudje bodo imeli svetlobo in hodili bodo, koder bodo hoteli, jeza in sovraštvo bosta izginila pa bo vse dobro. Srce se mu smehlja, ko pomisli, kako ga bodo povsod sprejemali. To je pa tisti, ki je poiskal zvezde in jih postavil tja, kamor so spadale, bodo pripovedovali ljudje. Nič več ne bo navaden čevljarček, kako drugo službo si bo poiskal.

Pa hodi in hodi, tretji dan gre h koncu, četrti in peti. Ves čas je vesel in vriska in igra prijetne poskočnice. Pesem buta ob bregove, odmeva po gozdovih in Petrinčku samemu se zdi, da še nikoli ni tako lepo igral. Ko pa pride petega dne iz gozda, se ustavi, zasloni si oči in pravi:

»Kaj neki vihra tamle čez hribe? Voda ni, veter še manj. Vse migota kot velika množica in vmes se blešči nekaj svetlega. Ljudje so, ljudje!«

Počasi predene harmoniko, obriše potno čelo ter jim stopi naproti. Ko pride zadosti blizu, razloči neznansko morje ljudi, ki se vali čez polje in kriči in poje. »Kam pa greste?« jim zakliče.

Množica se zgrne okoli njega, moške z zavihanimi rokavi se mu smejejo, fantje z odpetimi srajcami pojo, in vsak drži v rokah, kar je pač zgrabil v prvem hipu, nekateri vile, drugi sekire, tretji kose. Neka groza jih je morala prevzeti, da so se vzdignili in Petrinčku

se zdi, da jim gorijo oči v divjem blešku.

»Kam pa drvite kot vojska?«

»Hej, muzikant, zaigraj poskočnico! Saj smo vojska. Novo pravdo nosimo, svet preobračamo. Dovolj je bilo trpljenja, zaigraj, zaigraj! Bogataja smo pregnali in zdaj gremo še nad druge grofe. Nič več grofov, nič več baričev!«

»Nič več grofov, nič več baričev!« zahrumijo ljudje in kot v pritrdilo se vzdigne nad glavami tisoč sekir in lopat, kose zableščiyo v soncu.

Petrinček se zamislil in ne more prav razumeti. To je nekaj nenavadnega, treba je premisliti prav do dna. Nič več grofov — kdo pa je ukazoval? Saj ljudje zato živijo, da jim kdo ukazuje... Kar ne more in ne more raztegniti harmonike.

Pa ko zavlihtijo nad njim kose in lopate, se strese in prisiljeno zaigra veselo pesem. A mu kar noče od srca, sredi pesmi preneha, spomni se na zvezde ter vpraša ljudi:

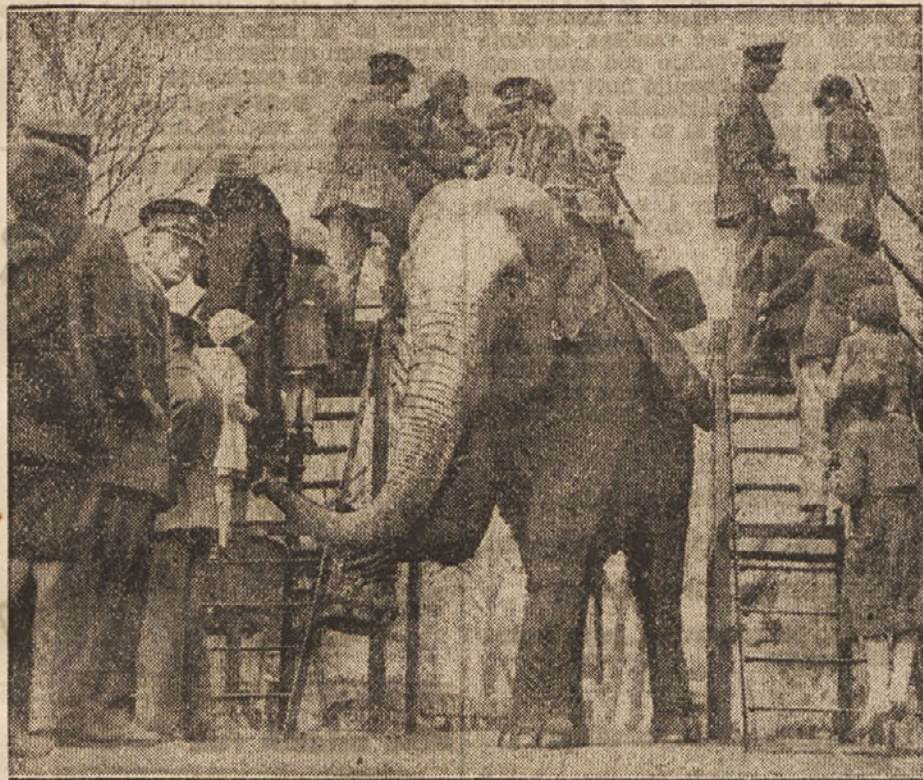
»Pa zvezde? Kaj niso bile v Bogatajevem gradu? Kaj ste napravili z njimi?«

»Ho, zvezde! Odprli smo jim vrata in so odšle, Bog ve, kam so krenile. Prelepe so bile in pregosposke, da bi šle z nami. Igraj, muzikant!«

»Tiste zvezde moram poiskati,« je pripovedoval godec, »obljubil sem, da jih bom spravil spet na nebo, ker je tako pusto, odkar jih ni.«

(Dalje sledi.)

Ukročen slon

Kako bi vam kaj ugajal takle zabaven pomočnik pri igrah?

Gustav Strniša:

Poletna noč

Pod mojim oknom na livadi veseli črički pevajo, zvečer si v mesečini mladi skrivnosti razodevajo.

In tiho zavrte se pari, praznujejo, svatujejo, vmes murni šepetajo stari in kimajo modrujejo.

Pa krt jih vzdrami, ki počasen nenadno dvigne se iz tal in zgrabi ženina. Brezglasen se z njim je hitro posladkal.

Otožni črički začrčijo — To svatbena več pesem ni: samo posmrtnico ihtijo, ki v noč ječeča se gubi...

Griša Koritnik:

Povest o kralju Hudovanu

V razkošnem mestu daleč od tod je živel nepozabni kralj Hudovan. Bil je bogat in mogočen, da mu ni bilo tekmeča na vsem tedaj znanem svetu. Vse, kar je kralj hotel, se je moralo zgoditi, in vse, kar mu je kljubovalo, je bilo zapisano smrti.

Pri vsej svoji slavi in moči pa kralj ni bil srečen. Neko usodno prekletstvo, ki je ležalo nad kraljevskim rodом, je namreč hotelo, da se kralj ni mogel poročiti in je moral biti brez žene in otrok. Odkar je dal njegov prednik utopiti svojo dobrosrčno zakonsko družico Milovano, je bila izgubljena vsaka knežna, po katero so prišli kraljevi snubci. Ko je bilo že vse pripravljeno za poroko

in so v veličastnem sprevodu vozili kralju nevesto, jim je ta nenadoma izginila... Nihče ni vedel, kaj se je prav za prav z njo zgodilo, govorili pa so vse mogoče. Nekateri so trdili, da se je nevesta pred njihovimi očmi spremenila v goloba in odletela, druga se je baje spremenila v žarko kresnico, tretja pa menda celó v sluzastega polža, ki so ga našli namesto nje na baržunastem pogrinjalu...

Misel, da bi utegnil umreti brez potomca, je grenila Hudovanu razkošne ure telesnega uživanja in pri vsem svojem izobilju je bil večidel zamišljen in čemerren. Kaj mi pomaga vsa ta veličina in slava, je mislil pogosto sam pri sebi, ko pa nimam sina, da bi mu zapustil svoje bogastvo? Moje življenje se primika h koncu, kmalu bom ostarel in umrl brez otrok, pa si bodo moje imovino razdelili nenasitni sosedje in na mojem slavnem prestolu bo sedel človek s tujim imenom in s tujimi dvorjaniki...

To je kralja Hudovana silno bolelo. Še bolj pa ga je peklo nekaj drugega. Dobro je vedel, da bi moglo biti vse drugače, če bi se rešil usodnega uroka. Tega pa bi se odkrižal samo tedaj, če bi premagal svojega najsilnejšega sovražnika, troglavega Brdavsa, ki je prebival ob daljnem gorskem jezeru. Zaman je iskal v svoji kraljevini junaka, ki bi bil kos temu velikanu. Premnogo viteзов je že izgubilo življenje zaradi kraljeve nesreče, ali vse dotlej se še nobenemu ni posrečilo, da bi odrobil nestvoru usodno srednjo glavo, s čimer bi bilo zadoščeno uroku in bi se kralj mogel poročiti... Dokler pa ne bo v deželi takega junaka, bo izginila, kakor doslej, vsaka mladenka, po katero bodo prišli njegovi snubci. Z ogorčenim srcem je mislil Hudovan na svojega krutega prednika, ki mu je s svojim zločinom nakopal na glavo tolikšno nesrečo.

Kraljevim dvorjanikom in podanikom je bilo seveda na vso moč hudo, ker so

kralja neprestano mučile in trapile take misli in skrbi. Radi bi mu bili pomagali, ali nihče ni vedel, kako. In tudi sami so se bali, kaj bo z njimi, če bo kralj brez otrok umrl in bodo zasidli deželo njegovi pohlepni sosedje.

Ko je sedel nekega dne zamišljen in potrtna mehke naslanjaču v vrtni hladilnici, je pristopil k njemu star svetovalec in mu rekel:

»Zakaj ti venomer senca žalosti pomračuje jasno čelo, mogočni vladar? Poglej, kako lep je svet okoli tebe: povsod sije sonce in cveto rože, samo tvoj obraz je neprestano mrk in zamišljen. Zakaj se ne veselíš življenja, ki poje okoli tebe?«

In kralj si je položil roko na trudno čelo in odvrnil:

»Ni mi sojeno gledati lepoto, ko mi je srce hladno in mrtvo... Vse to rajanje okoli mene se mi zdi prazno in žarek upanja... Pomisli to, svetli vladar, podoben sem cvetu, ki sredi bohotne rasti vene in umira.«

»Toda cvet ne usahne, dokler mu prilivamo in srce ne umrje, dokler ima še dar, še vedno moreš upati...«

Kralj ni odgovoril. Presedala so mu že taka tolažila.

Svetovalec pa je spet izpregovoril, kakor da bi glasno bral kako pravljico:

»Živel je hudobni kralj, ki je dal utopiti svojo dobro kraljico, njeno nedoletno hčerko pa nemilo pogнал po svetu... Usoda pa je hotela, da je ta ostala živa in dala življenje krepkemu dečku. Ime mu je Svetovid. Daleč v gorovju živi zdaj pri svoji materi in daleč naokoli je znan po svoji moči in srčnosti...«

Hudovan je dvignil obraz, kakor da se je prebudil iz sanj.

»Kralj pa je zvedel za svojega beraškega nečaka in njegovo ničvredno mater, poslal v gorvje svoje hlapce in ju dal pogubiti...« je nadaljeval Hudovan povest svojega svetovalca.

»Drugače je bilo,« mu je ugovarjal svetovalec. »Dovoli, da ti povem.«

»No,« je prikimal Hudovan dobrodušno.

»Kralj pa je zvedel za mladega korenjaka in ga dal poklicati predse...«

»Da, da, tako je bilo,« je pritrdil Hudovan in žarek spoznanja mu je zaobilskal v mrkih očeh.

»Konec pa bo menda pri obeh enak,« je rekel svetovalec pomenljivo.

Kralj se je zlobno nasmehnil. Grdi navsvet je padel na rodovitna tla. Hudoben načrt se je rodil kralju v grešni duši in drugi dan je poslal po svojega neljubega nečaka v hribih.

Svetovid seveda ni slutil ničesar hudega, saj mu še v sanjah ni prišlo na misel, da je kraljev sorodnik. Zato se je rad odzval povabilu in veselo in pogumno stopil pred svojega kralja.

»Svetovid,« ga je s hlinjeno prijaznostjo ogovoril kralj. »Zvedel sem, da si močan in pogumen fant, kakor jih je malo v moji deželi. Vso mojo naklonjenost uživata z materjo v moji kraljevini, pa bi bilo zelo lepo od tebe, ko bi mi hotel storiti neko uslugo.«

»Od srca rad, presvetli kralj,« je odvrnil skromni mladenič. »Vse moje moči so ti na razpolago.«

»Tako je prav,« je opomnil kralj. »Poslušaj torej: kakor ti je bržkone znano, nimam žene in otrok. Sklenil sem se torej poročiti.« (Dalje.)

Rado Krop

Tusla

Liuba moja deca

Tokrat ste mi napisali toliko, da sama nisem vedela, kaj naj iz vse te oblice objavim. Čitala sem in čitala in sem bila zleraj bolj vesela. Da ste slovenski otroci še prav taki, kakor sem bila, jaz kot deklica vaših let, me srčno veseli. — Kar mi pišete o živalih, to je vendar tako ljubko, da moram res tudi sama odslej še bolj rada imeti svojo muco Godrnjavo. Zmeraj sem zatrjevala, da so slovenski otroci najboljši otroci pod soncem. Vaša pisma mi potrjujejo, da sem imela prav. Zato bi vas najrajša vse skupaj objela čez hribe in doline. Ker pa tega ne morem, veljaj tole pismo vsem za iskren pozdrav

od

tete Mete.

Imena nagrajencev in razpis novih nagrad objavim v prihodnji številki.

Draga teta Meta!

Najlepša hvala za prekrasno kaktejo. Takoj sem jo z veseljem uvrstil med druge kakteje, katerih imam že nad 20 vrst. Seveda pa ni nobena tako velika kakor Tvoja.

Kako se pa počuti stric Janez? Ali je že ozdravel? Upam, da se mu je bolezen že obrnila na bolje.

Prejmi najlepše pozdrave od

Brelih Borisa

Ljuba teta Meta!

Tudi jaz naj napišem nekaj vrstic za naš dragi list. Pošiljam Ti spis »Zakaj ljubim živali?«

Mi otroci na kmetih imamo zelo radi živali. Mogoče jih imamo zato radi, ker imamo od njih koristi. V naši vasi ni tramvaja, kot ga imate v Ljubljani, saj ga še videla nisem nikoli. Naš tramvaj sta konj in navaden voz. Vsi otroci se radi vozimo in zato ljubimo konje. Doma imamo tudi krave. Mleko, ki je naša priljubljena jed in pijača, nam dajejo krave. Posebno rada pa imam male piške. Ko bodo zrastle, nam bodo nesle belaja jajčeca.

Okrog hiše letajo drobne ptičice, ki nas s petjem razveseljujejo. Med njimi

imam najraje lastavke, ki gnezdiijo vsako leto pod streho našega hleva. Vsako leto jih opazujem, kadar se pripravljajo za polet tja daleč, daleč. In hudo mi je, kadar ne čujem več veselega žgolenja. Spomladi pa se vračajo pod svojo rodno streho, kjer si vzgojijo novi rod. Pred nekaj dnevi sem zagledala v gnezdecu štiri mlade glavice, ki so radovedno kukale na ta božji svet.

Iskreno Te pozdravlja

Ivica Ocvirk, učenka 4. r. osnovne šole v Sv. Juriju ob Taboru.

SLIKE BR. 4. BESED

I.

Po cesti šla sta srečno zaročenca dva, kar se po zraku k njima žoga pritrklja gospod v fraku žal, je ljubil nogomet, zato pripravil nogo, od veselja ves prevzet.

II.

Je mislil brcniti zdaj preljubo žogico a jojmene, ko brcnil je v nelep kraj gospico, da po zraku je zletela golmanu v objem, ki ravno bil pripravljen, je za žogin že sprejem.

III.

Začudil se je golman, začudil se gospod, ne, to se ni zgodilo še nikdar kot to pot, da dama v objem bi priletela mi, ko pa žogo gospod pobere enako misli si.

Draga teta!

Veš, jaz sem zelo vnet nogometaš, zato sem se zelo smejal, ko sem pregledal tvoje slike in sem sklenil takoj narediti verze, ki k njim spadajo. Oprosti nekaterim mojim besedam, ki so v pesmi, veš med nama rečeno, so pač »trboveljske« pa nič zato.

Sprejmi mnogo pozdravov od

Lojzeta Zapotnik,

učenca 6. r. v Trbovljah, Loke 469.

Draga teta Meta!

Sedaj bi Te pa rada vprašala, kaj si mislila, ko pišeš o štirih slikah, a natisnjene so pa samo tri. Ali je treba, da četrto sami narišemo?

Prisrčno Te pozdravlja

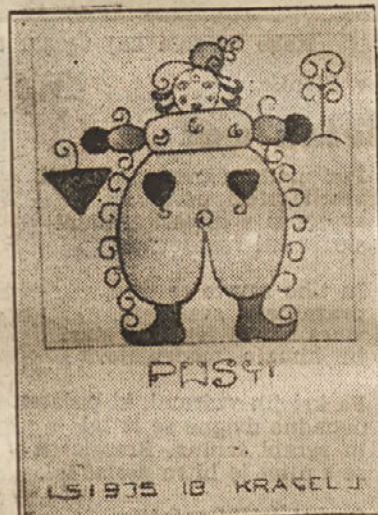
Boža Ponikvar,

dijakinja 5. razr. II. drž. real. gimn.

Tu vidiš četrto sliko!

Delo mladih rok

Uspela rizba z letošnje razstave učenec(enk) meščanskih šol v Ljubljani.

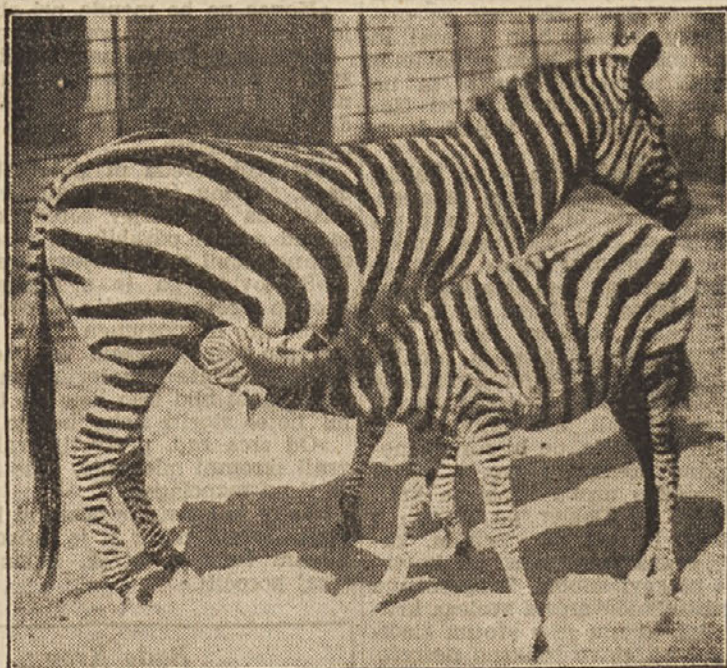
Zlogovnica

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

Pe — ma — dja — la — nes — co — in — ro — o — zar — ven — la — ra — noir — or — nal — pa — i — ro — kan — bi — te.

1. Sredstvo za pisanje, 2. del pohištva, 3. prometno sredstvo, 4. črn (franc), 5. popis imovine, 6. svetopisemska oseba, 7. velik vihar, 8. glavno mesto angleške kolonije Kenia, 9. obuvalec, 10. žensko ime.

Ako čitaš črke v prvi in tretji vrsti navzdol, dobiš znan pregovor!

Zebra z mladičem.